

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

NrulŪ 8. SIBIIŪ, 15 AUGUSTŪ 1894. AnulŪ XXV.

ÎNAINTE DE ADUNAREA GENERALĂ DELA SEBEȘŪ.

Încă puține zile, și Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului românŪ va întruni pre membrii sei în plăcutulŪ orașŪ alŪ Sebeșului la adunarea sa generală anuală, dându-le dorita ocaziune a se revede și a se sfătuí împreună în preamomentósa cauză a vieței nóstre spirituale.

Arareorí s'a ținutŪ acéstă adunare în împregiurări din afară atâtŪ de serióse, ba chiarŪ triste, ca cea de față, când scóla nóstră este supusă la grele cercări, când biserica nóstră e lovită în credința sa strămoșescă, când mulți din cei mai devotați fii ai poporului nostru, cari aŪ reclamatŪ drepturile lui neprescriptibile de individualitate națională în patria nóstră poliglotă, sunt condamnați la grele pedepse. Dar cu atât mai sântă datorința avem, a ne presenta în numărŪ câtŪ mai mare la aceste sêrbări ale literaturéi și culturéi nóstre naționale, și a ne pune cu tótă energia, în strinsă solidaritate, în serviciulŪ sântéi cauze a culturéi și luminei, reamintindu-ne nóue și arêtându lumei, că una e inteligința română cu poporulŪ românŪ, și una voiesce a fi în veci!

Literatura și cultura unŪ poporŪ sunt productulŪ cugetărei, simțirei, voinței lui, espresiunea vieței lui interne, fotografia chipului lui; și orí câte momente amŪ afla într'ênsele, cari esprimă adevêruri eterne, nealterabile, și prin acéstă le inprimă caracterulŪ clasicității, totuși literatura tuturorŪ popórelorŪ are și caracterulŪ naționalŪ alŪ poporului, ce

o a produsă : la mulți aceeași idee, dar în diferite limbi ; aceeași ființă, dar în diferite forme ; același spirit, dar în diferite daruri.

De aceea sărbările popórelorú din vechime aú fostú expresiunea caracterului lorú, și totú așa e și astăzi. De aceea și adunările Asociațiunei nóstre sunt sărbători cu caracterú naționalú românescú ale poporului nostru și ca atari inteligibile pentru toți, plăcute pentru toți, căci sunt *ale nóstre*.

Raportulú, ce on. comitetú centralú va presenta adunării generale, va da sémă despre lucrările de progresare, stagnare, eventualú chiarú óre-care regresare ale Asociațiunei dela ultima ei adunare generală dela Năseudú din tómnă anului espiratú până la adunarea presentă. Fără a preocupa opiniunea publicului nostru în privința acésta, putem prognostisa după semne, că anulú espiratú n'a fostú și n'a pututú fi din cei mai mănoși ; dar de acésta nu avem nici se ne mirăm, nici se ne descuragiámú. Căci evenemintele politice, cari în timpulú din urmă s'aú succedatú cu atâta repejune și chiarú vehementă în patria nóstră, aú atrasú atențiunea poporului nostru în măsură deosebită, aprópe exclusivú asupra lorú, așa încátú tóte celelalte terene ale vieței nóstre publice, și astfelú și alú literaturéi, aú trebuitú se suferé o păgubitóre post-punere și îngustare. Din acésta causă multe despărțeminte nu s'aú pututú întruní în cursulú anului, ci d'abia acum în zilele din urmă, altele aú fostú interđise de autoritățile politice, și colectarea mijlócelorú materiale preste totú a fostú fórte îngreuiată. Avem însă firma convingere, că acestú golú în curéndú se va plini, și poporulú nostru în scurtú timpú iară va puté da Asociațiunei transilvane, unuia din focarele culturéi sale, îngrijirea și iubirea aceea, ce légă pre fiică de mamă. În specialú e de doritú, ca se devină o datorință plăcută pentru fiă-care Românú, a face parte din acésta Asociațiune, a conlucra, fiă care după puterea sa, la prosperarea acesteí nobile însoțiri, a-í jertfi cu plăcere filerulú seú, cunoscințele și desteritățile sale, a se adăpa pe sine și pre toți

ai seî din apa cea viuă a literaturii și culturii sale naționale și a se feri pre sine și pre ai seî de acea beătură infectă, carea sub pseudonimul de cultură se ofere pe ulițe cu reclame nerușinate și tinde la slăbirea și chiară la nimicirea simțemântului nostru național.

Luptele cele grele, ce ni se impună pe tôte terenele vieței, se oțelăscă puterile năstre; și în specială literatura și cultura se ne fiă ună ideală, spre care se nesuimă în tôte împregiurările, din tătă inima năstră; și atunci ună rolă onorifică în concertulă liberă ală popăreloră civalisate ale lumel ne e asigurată.

La revedere dar în Sebeș, unulă din primele orașe transilvane, care la 1872, priimi Asociațiunea înlăuntrulă vechiloră sale zidură, la o nouă serbare a întrunirei iubitei năstre Asociațiuni, la noue lupte, la noue succese în calea progresulă, ce suntem chiămați a pregăti poporulă nostru!

CUVĚNTŪ DE DECHIDERE

rostită de dlă Partenie Cosma, ca delegatū ală comitetulă Asociațiunii transilvane, la adunarea de constituire a despărțemântulă Săliștei, ținută la 22 Iuliu 1894 n.

Domniloră!

Adunarea generală din Reghin, ținută în vara anulă 1890, luând la revisiune arondarea vechie a despărțeminteloră, conformă propunerei comitetulă centrală, făcută în urma dorinței esprimate de repetite-oră din partea factoriloră competenți ai acestui cercă, a creată cu centrul în Săliște ună nouă despărțemântă.

Comitetulă încă de atunci a luată măsurile necesare pentru organizarea acestui despărțemântă, denumindă pe dlă protopopă Dr. N. Maier de directoră provisoră încredințată cu organizarea.

Sunt aprăpe patru ani de atunci, patru ani din cei mai mănoși și despărțemântulă acesta încă n'a ajunsă nici la stadiulă începutulă, încă n'a apucată să se constituie.

Comitetulă centrală, când a propusă crearea acestui cercă, reclamată de Dvostră, a fostă de convingerea, că satisface justeloră pretensiuni culturale a celui mai puternic și mai curat

cercu românescu din patrie, și că prin aceea că îl emancipează de tutela Sibiului, îl va ambiționa ca să se afirme de aceea ce este și trebuie să fie — de primul între toate despărțimintele Asociațiunii.

Durere însă, că raporturile sociale din centrul cercului, — pentru că eu nu-mi pot explica altfel acest fenomen — n'a justificat acceptările comitetului central — că s'a întâmplat și în acest bine situat și în alte privințe foarte mândru cerc, aceea ce nu s'a putut evita în despărțământul Gârbăului, situat rău, din comune micste, sêrace, sfâșiate prin frecări confesionale, fără inteligență laică și fără loc potrivit pentru centru, că aproape patru ani a stagnat fără nici o activitate, ear acuma vine, și prin rostul conducătorului ales în mod interinal din partea comitetului central, însuși cere ca să i se prolongească minoritatea, să se contopescă érași în despărțământul Sibiului, până când va veni inteligența la convingere, că pôte conduce un despărțământ și va cere ea însa-și reînființarea.

Comitetul central însă și după această esperință tristă nutrește mai bune păreri despre inteligența și despre poporul acestui cerc.

Dvóstră, cari așa dicându și de și vedeți în mijlocul Dvóstre óspeți, mai cu sémă români, cari vin anume ca se cunoască vestita Seliște, cu petrecerile ei, cu ospitalul popor al ei, cu specialul port femeesc și cu frumoasa rasă de femei a ei, — nu pot crede ca numai pentru o instituțiune culturală și națională cum este „Asociațiunea transilvană“ să nu aveți simț.

Un centru românesc mai bine situat ca Seliștea nu-ți poți închipui.

Aveți la un loc pretură, judecătorie cercuală, s'aun județ cum diceți dvóstră, protopop, scóle centrale cu mulți învățatori relativ bine salariați, comercianți, industriași, totu din sinul d-vóstre, mai multe reuniuni de utilitate publică și o piétă binecercetată, cu un cuvântu totu ce astăzi aici la noi este posibil și folositor pentru administrațiunea bisericescă și civilă, pentru justiție și pentru alte necesități ale vieții, — pôte lipsi aici un organ conducătoru pentru cultura poporului român?

Eú așa cred, că nu!

Nu pôte admite Seliștea, ca ea să fie admirată și exploatată de străini numai pentru esteriorul ei, ci trebuie să nисуéscă, trebuie să se ambiționeze a deveni cercetată și stimată pentru pre-

stațiunile sale reale și intensive, cu deosebire pe terenul cultural și industrial, de care este condiționată existența acestui popor deștept.

Trebue să se ambiționeze a deveni aceea ce este chieată să fie: *foculăru de cultură, de industrie și de comerț* pentru întregul cercul, *conducătorul cercului* întru a răspândi în popor *învețătura în toate direcțiunile* după cum dispune §. 5 din regulament.

Cine pôte fi chieat, dacă nu Seliștea ca să esecute cu succes unele din scopurile Asociațiunei, normate în amintitul §. alu regulamentulu cum sunt d. e. p.: c) d) e) și f).

„prin stăruința ca pe lângă scólele poporale să se înființeze și sustină scóle de pomăritu, de grădin și alte economii de modelu“;

„prin disertațiuni poporale și învețături despre economie, industrie, și comerț“;

„prin îngrijirea ca să se îndemne poporul a îmbrățișa pe întrecute, deosebitele ramuri de industrie și de comerț“;

„prin îndemnarea poporul la înființarea de însoțiri între sine, prin care să se ajute fie-care individ sau membru al acelei însoțiri în întreprinderi folositoare“ ?

N'aveți decât să aduceți drept exemplu pe comuna Cacova situată în acest cerc, pentru-ca să dovediți poporul, cât folos pôte aduce pomăritul cultivat cu pricepere de lucru.

N'aveți decât să consultați punga d-vostre, ca se aflați, ce sume enorme dați ca proprietari de pământuri intra și estravilane altor proprietari de categoria d-vostă, cari cultivă grădinăritul, pentru legumele de prima necesitate, fără care nu pôte fi casa unui țeran român.

Unde sunt mai multe răsbóie pentru industria de casă decât aici în comuna centrală? și totuși un articol, fără care nici o femeie nu pôte fi — pachiolul — nu-lu știu produce istetele țesetóre ale d-vostre, ci trebue să-lu cumpărați cu bani scumpi dela Sasi din Sibiu, ba aceia cari fac lues și în îmbrăcăminte țărănescă plătesc bani grei străinilor și pentru alte lucruri, cari aparțin la industria de casă, — pentru-că nu este o conducere esertă pentru desvoltarea acestui ram, pentru d-vostă forte lucrativ alu industriei de casă, pentru care guvernul cheltuiesc sume enorme între Secu, cu cari și d-vostă veți fi necesitați să țineți concurență în desvoltare, dacă voiți ca să nu dispară acest mijloc de esistență pentru acest cerc.

Ba aveți mare necesitate și de aceea ca să puneți stavilă falsificării frumosului port femeescă specială „săliștenescă”, carele de unu timpă încóce a începută a se corci prin adoptarea unor motive streine, stricăcioșe pentru gustul estetică și pentru portul românescă, carele numai păstrându-și originala sa simplitate și eleganță are valóre națională.

Dar despre îmbrățișarea comerciului, cine va puté mai cu efectă capacita pe poporulă acestuă cercă, decâtă d-vóstră, sălișteni? cariă a-ți începută a esecuta idea unei mici societăți din trecută, din care numai unuluă mai este în vieță și din care facea parte și fie iertatulă Floriană, fostulă notară ală d-vóstră idea de a ve respândi prin comunele din câmpie și a ocupa ca neguțătoră loculuă jidaniloră, cariă ca mici comercianți nu numai exploataă și exploatează pe blânduluă poporă românescă, dar totodată ilă demoraliséză și-l aducă la sapă de lemnă, pe cândă apostoliă d-vóstră, pe lângă aceea că și ei facă treburi bune, totodată forméză și ună elementă moralisătoră și civilisătoră pentru aceluă poporă scăpătată.

Nu voiă se ve mai întretin cu indicarea altoră cestiuni culturale, care aă lipsă să fie îmbrățișate și conduse de Asociațiunea noastră, dacă vrem se ținem pasă cu spirituluă timpuluă și să susținem concurența cu celelalte popóre din statulă nostru mai favorisate și grație acesteă împregiurări mai înaintate în cultură. Făcută odată începutulă, veți afla d-vóstră ce mai este de întreprinsă pre acest terenă fórte vastă, pe care ómenii maturi, potă lucra în cea mai bună armonie oră de ce vederi politice și oră de care confesiune ar fi ei, pentru că aici obiecte de natură politică și religionară nu se potă pertracta, ve rogă numai să priviți la reuniunea maghiară de cultură, abia de câți-va ani înființată cu cât zelă lucră aceea pe tóte terenele culturale și sociale! Ce rezultate și morale, dar mai alesă materiale póte aceea aréta după 9 ani de esistență față de reuniunea noastră, care esistă deja de 32 de ani.

Adevărată, că în situațiunea actuală politică noi nu putem dispune de aceluă sprigină puternică, de care are Kulturngyletulă parte, dar în fine totă ce póte ea face pentru elementulă maghiară, putem și noi face pentru elementulă română, numai zelă și voință tare se avem.

Dechiară adunarea cercuală de deschisă.

TESTAMENTULŢI IOANŢI OTTETELEŞANU.

Am publicatŢi la altŢi locŢi alŢi numŢerului de faŢŢa broşura intitulatŢa: „FundatŢiunea *IoanŢi OtteteleşanŢi* şi Academia RomŢnŢa“. De asemenea amŢi publicatŢi la altŢi locŢi alŢi acestui numŢerŢi concursulŢi pentru primirea a 15 fetiŢe în institutulŢi IoanŢi OtteteleşanŢi, ce se va deschide la 1 Octobrie a. c.

ŢinemŢi de datorinŢa acestui organŢi alŢi AsociaŢiunii transilvane, a face cunoscuŢi pre stimaŢii sei lectorŢi şi cu memorabilulŢi testamentŢi, prin care fericitulŢi IoanŢi OtteteleşanŢi lasŢa tŢtŢa considerabila sa avere, dupŢa mŢrtea soŢiei sale Elena nŢsc. Filipescu, pentru întemeierea şi susŢinerea acestei scŢole.

DupŢa publicaŢiunea premenŢionatŢa, acelŢi actŢi memorabilŢi, scrisŢi de mŢna testatorului însuşi, se cuprinde în urmŢtoriulŢi textŢi:

DiatŢa.

VoescŢi ca dupŢa încetarea mea din vieŢŢa sŢ se urmeze cu averea mea precum josŢi urmŢzŢa:

1. LasŢi soŢiei mele Elena, nŢscute Filipescu, tŢtŢa averea mea mişcŢtore, banŢi, efecte, valori, scule, mobile, creanŢe şi ori-ce s'ar gŢsi.

2. LasŢi pe soŢia mea uzufructuarŢa generalŢa pe tŢtŢa averea mea nemişcŢtore cu dispensŢa formalŢa de garanŢie.

Va putŢe prin urmare D-ei sŢ arŢndeze fŢrŢa licitaŢie, sŢ transigeze chiarŢi; va putŢe asemenea sŢ vŢndŢa de bunŢa voe şi chiar fŢrŢa licitaŢie casa mea din Bucuresci cu totŢi loculŢi şi grŢdina ei, asemeni şi casa cu grŢdina şi loculŢi dela MŢgurele; cu banŢi prinşi dupŢa aceste vŢndŢŢri se va stinge datoria cŢtre CreditulŢi funciarŢi.

SoŢia mea va respecta dreptulŢi de uzufructŢi pe moşia Otelişu şi dreptulŢi de abitaŢiune pe Casa din curtea fostului meu otelŢi, concesate fostei mele soŢii Safta CŢmpinŢnu; şi fiind-cŢ otelulŢi este vŢndutŢi, soŢia mea Elena va servi acei 300 galb. pe anŢi chiriŢa D-ei Balş, cumpŢrŢtoreŢa otelului, pŢnŢa la încetarea din vieŢŢa a fostei mele soŢii Safta CŢmpineanu.

3. DorescŢi şi rogŢi pe soŢia mea, sŢ ia ca povŢŢuitoŢi pe dd. IoanŢi I. CŢmpineanu şi IoanŢi L. Kalinderu; ear aceşti d-ni

mai târziu vor deveni administratorii fondului, pentru care josă se va dispune.

4. După încetarea din viață a soției mele, întréga mea avere va servi la facerea unui institut de fete române, cărora li se va da o creștere și educație de bune mume de familie, fără pretenție saă lăcs; prisosulă ce va rămăné după bugetulă anului, se va capitalisa, spre a se da zestre aceloră fete, care nu va fi nici măi multă nici măi puțină de cât doue sute de galbini uneia, No. 200 #.

5. Programulă de studiū pe bazele arătate de mine, și repartiția veniturilor în cheltueli anuale și în fondū pentru zestre se voră face de administratorii numiți de mine.

6. Administratorii numiți de mine vor fi în dreptū să numescă la rëndulă loră pe alții, ca astfelă să se perpetueze acestū dreptū de administrațiune prin delegațiile succesive.

7. *În casulă în care s'ar susținé și admite de oră-ce persóne interesate, că legulă averăi mele mobile pe care îl facă acestū institutū, care se va crea, este nul, fiă pentru că este făcutū unū stabilimentū, care nu va avé în faptū e existență materială în momentulă încetării mele din viață, fiă pentru veră-ce altă nulitate s'ar putea invoca în contra acestei dispozițiuni a înființării aședămentulă măi susă aretatū, în asemenea cas, dic, legatulă în întregulă seū va fi privitū ca făcutū directamente Dluī Ioanū L. Kalinderu, cu îndatorire și rugăciune, ce-ī fac, de a îndeplini în întregū dispozițiile mele susă arătate în privința înființării stabilimentulă.*

8. În casulă în care s'ar întempla, ferescă Dumneđeū, ca soția mea să înceteze din viață înaintea mea, atunci averea mea, mobilieră ce-ī lăsasem în plină proprietate, va reveni totū aședămentulă, de care susă s'a vorbitū seū Dluī Ioanū L. Kalinderu, cu aceleași îndatoriri de măi susă.

9. Și celū după urmă; rogū pe prea iubita mea soție să me ierte de totū ce-ī voiū fi greșitū în acestū lungū intervalū de viațuire între noi; totdeodată, o rogū, decă veniturile se vorū măi mări și cheltuelile se vorū împuțina, precūm suntū încredințatū, seū dacă nu va măi avé trebuințe de scule și parte din argintărie, să le vëndă și să începă singură, cu ajutorulă celoră măi susă numiți, acestū stabilimentū, care va fi și o distracție pentru D-ei, și o mulțumire sufletulă meū. Acesta însă nu este o îndatorire, ci numai o rugăciune.

Este bine înțeles, că dreptul de delegațiune îl vor avea dloru Ioanū I. Câmpineanu și Ioanū Lazarū Kalinderu, imediatu în momentul încetării mele din viață, că astfel dloru voru avea facultatea, pentru a se pute cu modul acesta perpetua dreptul de administrație, mai susu arătatū, de a transmite după încetarea mea din viață dreptul de administrare la persoanele, în care vor avea încredere; acestu dreptu se înțelege că va fi exercitatū de fiă-care în ceea ce privesce persoana sa. *Asemenea dreptul eventualu la moștenirea mea alu Dluū Ioanū Lazar Kalinderu, ce i-lu dau prin acestu testamentū, va trece în patrimoniul sēu în momentul încetării mele din viață, cu rugămintē, ca atātū dēnsulū, câtū și orī ce moștenitorū alū sēu, sē execute cele de mai susu în privința fundării Institutulū. Orī-ce altū testamentū anteriorū este nulū în întregulū sēu.*

Făcutū în Bucuresci astă-đi nouă-spre-đece Martie Nr. 19 — 1876.

(Semnatū) *Ioanū Otteteleșanu.*

Carte de Danie.

Eū sub-semnatū Ion Kalinderu, declarū. că dāruiescū din propria mea voință și după bună chibzuință Academiei Romāne averea lāsata mie de intru fericire rēposatulū Ion Otteteleșanu, cu tōte drepturile și îndatoririle, cu care a intratū în patrimoniū meū și în condițiunile urmātore :

Inspirāndu-se de patriotice sentimente și urmāndū generōsele pilde date în trecutū de familia sa, Ion Otteteleșanu lasă, printr'unū testamentū olograf din 19 Martiū 1876, tōtā averea sa pentru ca „sē servescā la facerea unū Institutū de fete romānce, cārora li se va da o creștere și educație de bune mume de familii, fără pretenție saū lucș“.

Încetāndū din viață la 4 Decembre 1888 soția sa, Elena Otteteleșanu, usufructuară a acelei averi, am fostū pusū în posesiune după articolulū 7 alū testamentulū prin jurnalū Nr. 6491 din 9 Decembre 1888 alū On. tribunalū de Ilfov, Secția I, în calitate de legatarū universalū. Moștenitorii de sānge atacāndū însă validitatea testamentulū, pentru respectarea voinței generosulū testatorū și din iubire de țēră, am luptatū mai bine de (4) patru ani pentru a asigura și a sporī averea lāsata.

Onor. Tribunalū de Ilfov prin sentința din 27 Maiū Nr. 297/1889 declarā nulū legatulū făcutū directū institutulū și întări dispozițiunea testamentarā subsidiarā, care sună astfel :

„În casulū în care s'ar susține și admite de orī-ce persoane interesate că legatulū averei mele, pe care îlū facū acestui institutū, care se va crea este nulū, fie pentru că este făcutū unū

stabilimentu, care nu va avea în faptu o existență materială în momentul încetărei mele din viață, fie pentru ori-ce altă nulitate s'arū putē invoca în contra acestei dispozițiuni a înființării aședă-mētului mai susū arētātū, în asemenea casū, dicū, legatulū în întregulū sēū va fi privitū ca facutū directamente d-lui Ion L. Kallinderū, cu îndatorire și rugăciune ce-ī fac a îndeplini în întregū dispozițiunile mele susū arēate în privința înființării stabilimentului.“

Ear dispozițiunea finală a aceluī testamentū:

„Dreptulū eventualū la moștenirea mea, alū d-lui Ion L. Kallinderū, ce i-lū daū prin acestū testamentū va trece în patrimoniulū sēū, în momentul încetărei mele din viață, cu rugămintē, ca atâtū dēnsul cât și ori-ce moștenitorū alū sēū, se esecute cele de mai susū în privința fundărei institutului.“

Acēstā sentință a Tribunalului de Ilfovū a fostū confirmată prin decisiunea Curței de apelū, secția II-a din 26 Novembre 1890 și prin aceea a Înaltei Curți de casație și justiție din 2 Martie 1892, prin care s'a respinsū recursulū moștenitorilorū.

Acea avere, care se compune din: 1. Casa din Calea Victoriei No. 49 cu vasta sa grădină și atenețe, 2. Moșia Măgurele din Ilfovū. 3. Moșia Fundulū Kiseletū din Ilfovū, 4. Moșia Otteleșū din Râmniculū-Vâlcea. Ear singura sarcină a acelei averi e o datorie cătră Creditulū funciarū ruralū, contractată de rēposatulū Ion Otteteleșanū cu ipotecă asupra moșiei Fundulū Kiseletū, care la prima Iulie va fi de 272,152 Lei 71 bani.

În testamentulū sēū Ion Otteteleșanū arētase dorința, ca soția sa, dacă împrejurările sale o vorū ajuta: „sē începā singură acest stabilimentū care va fi și o distracție pentru Domnia Eī și o mulțumire sufletului meū.“ Până la încetarea ei din viață dorința astfelū esprimatā nu s'a adusū la îndeplinire: voindū însă și rēposata Elena Otteteleșanū sē contribue la frumosulū aședēmētū hotărītū de soțul ei, legā spre acestū scopū după cuvintele testamentului ei: „Numerariulū ce se va mai găsi sēū efectele prisosindū peste sumele de mai susū și averea mișcatōre, de care așī mai putē dispune (suntū mai multe legate mai înainte), ca o resursă în favōrea celor dispuse de prea iubitulū întru fericire decedatulū meū soțū prin testamentulū sēū.“

Printr'o scrisōre adresată mie și găsitā la încetarea ei din viață arată dorința, ca Institutulū sē se facā la castelulū din Măgurele.

Dupā mōrtea Dōmnei Otteteleșanū, esecutōrea ei testamentară refuzândū a remite legatulū mie, care eram singurelū în dreptū a-lū primi, ear moștenitoriī ei de sânge ridicândū o contestațiune, la a căreia judecare a luatū parte și esecutōrea testamentară, Onor. Tribunalū și Curtea de Apelū Secția I din Bucuresci prin decisiunea Nr. 129 din 21 Septembrie 1891, mi-aū recunoscutū singurū calitatea de legatarū universalū alū rēposatei, menținēndū însă totdeodată, până la judecarea asupra fondului, curatorele numitū de Tribunalū pentru administrarea părței acelei averi destinate institutului.

Când afacerea de punere în posesiune era pendinte dinaintea Inaltei Curți de Casație, și pentru a întâmpina un proces asupra fondului acestei moșteniri, a intervenit o transacțiune, autenticată la 26 Novembre 1892 sub Nr. 8694 de Tribunalul de Ilfov Secția de Notariat; prin care mi s'a recunoscut dreptul asupra averii legate de răposata Elena Ottetelesană și destinată institutului Ion Ottetelesană cu obligațiunea de a remite moștenitorilor de sânge suma de lei 100,000, plusă jumătate din argintaria trecută în inventariu.

Acestă fond, fiind și el afectat aceluiași înalt scop de binefacere și de răspândirea unei sănătoase culturi cu menirea de a pregăti fete române pentru a fi bune mume de familie, precum și economiile făcute de mine din venitul averii lui Ion Ottetelesană din ziua încetării din viață a usufructuarei, 4 Decembre 1888, până la facerea actului de față, se cuprind în prezenta donațiune ce fac Academiei Române, conformă compturilor în bună regulă ce se vor preda.

Acel venit era, când am intrat în posesiunea averii, de 89,000 lei, iar acum este după contractele de închiriere și de arândare ce le-am încheiat de 131,330 lei și se mai poate spori prin vânzarea Casei din Calea Victoriei Nr. 49, care e puțin productivă, pentru a întrebuița mai bine prețul mare, ce-l va obține și care mi s'a oferit deja. După decisiunea Curții de Apel din 26 Novembre 1890, am încontestabil dreptul de a face o asemenea vânzare; îmi are prin urmare și acela căruia îi transmit toate drepturile mele.

Considerându, că răspunderea ce mi-a împus'o și încrederea ce mi-a dat'o răposatul Ion Ottetelesană me îndatorază a asigura atât buna îndeplinire a frumuseii, și pentru neamul românesc roditorii sale voințe, cât și de a lua din vreme măsură, pentru ca continuitatea și mersul regulat al așezământului să nu sufere nici o pedecă sau știrbire;

Acum când am îndeplinit și cutez, a dice, cu isbândă prima parte a misiunii mele, adică de a asigura prin decisiuni cu putere de lucru judecată întrebuițarea acelei averi la scopul defiptu de marinosul testator, când am hotărât, pus în lucrare și aproape terminat localul neapertă trebuincios unei școli de așa fel și când am întocmit cu ajutorul unor profesori experimentați în ale învățământului o programă de studii, așa că școla poate să începă a funcționa chiar în anul acesta;

Simțu nevoia de a asigura și cerința cea de a doua, așa de însemnată pentru propășirea operei, adică continuitatea și funcționarea ei liniștită și sigură.

Cugetându la nestatornicia și la scurta durată a vieții omenești, și voind a face cu o oră mai înainte toate sacrificiile, cari-mi stau în putere pentru binele acelui așezământ, renunțu la satisfacerea morală de a-l conduce eu însumi de a stăpâni averea sa cu deplină putere, fără altă limită de cât respectul voinței testatorului și datorile ce mi-le impune conștiința mea și sentimentul

binelui publică, satisfacere care ar fi fostă singura răsplată, ce o puteam aştepta pentru grijele mele şi munca mea;

Vedându asemenea din două procese noi, ce mi s'au inten-tat fără nici un temei şi care par îndreptate numai în contra persoanei mele, — căci scopul institutului este prea înalt pentru a le putea legitima — nu încetază, cum ar fi fost de aşteptat după ce litigiul a fost rezolvat în ultima instanţă, ci continuă şi de aci înainte, ear conştiinţa mea pe de altă parte oprindu-me de a întrebuiţa în cheltueli de judecată o însemnată parte a venitu-lui, care trebuie să fie afectat numai scopului deştept de genero-sul testator. În speranţă că după retragerea mea din capul celui aşedământ vor înceta atacurile faţă de un corp eminent ca Academia Română:

Nu cred că pot face mai bine decât punându disa avere şi institutul I. Otteteleşan sub respectata ocrotire a celei mai înalte instituţiuni culturale a întregului neam românesc, — care este Academia Română şi care oferă, pe lângă nenumeratele lumini ce se concentrează în acest focar de cultură şi pe lângă necon-testatul prestigiu de care se bucură, şi nepreţuitul folos al unei fiinţări nefermurate.

De aceste sentimente călăuzit şi în acest înţeles fac cartea de danie de faţă, însufletit de credinţa, că acest act va fi de cel mai mare folos pentru opera la îndeplinirea căreia am lu-crat şi căreia m'am devotat în decurs de preste 4 ani.

Aşa dar dăruiesc Academiei Române:

1. Casa din Bucureşti, Calea Victoriei Nr. 49.
2. Moşia Măgurele cu castelul, parcul, dependenţele etc., din judeţul Ilfov.

3. Moşia Fundu-Kiseletu din judeţul Ilfov.

4. Moşia Ottetelişu din judeţul Râmnicu-Vâlcea.

5. Venitul aversei de mai sus, dela mórtea Dómnei Elena Otteteleşan, adecă dela 4 Decembre 1888 până în ziua de faţă.

6. Tótă averea mobilă primită de mine în succesiunea sus-disei răposate, în temeiul actului de transacţiune autentificat de Onor. Tribunalul de Ilfov la 26 Novembre 1892, sub Nr. 8694 şi încheiat între moştenitorii de sânge şi mine.

Şi în sfârşit ori-ce altă avere mişcătoare ce s'ar descoperi ca făcându parte din patrimoniul răposatei Elena Otteteleşan.

Acest dar îl fac în limita drepturilor mele aşa cum sunt consfinţite şi precisate în testamentele, hotăririle judecătoreşti şi transacţiunea specificată în acest Act, şi prin titlurile şi docu-mentele de proprietate, ce mi s'au remis, şi cu tóte drepturile şi îndatoririle prevădute întrênsele.

Drept care am rugat şi pe Onor. Tribunalul de Ilfov, Secţia de Notariat, a da autentificarea legală.

(ss) *Ioan Kalinderu*

Membrul Academiei Române.

Strada Renascerei No. 2.

UNŪ DECRETŪ DE CANTORŪ ȘI ÎNVĚȚĂTORIŪ DELA ANULŪ 1805.

Prin bunătatea dlui V. *Babeșu* suntemŭ în pozițiune de a putē publica în fōia nōstră unŭ actŭ de ore-care însemnătate pentru istoria nōstră bisericēscă și școlară. Este decretulŭ originalŭ, prin care „Vicarișulŭ neunițilorŭ Nicolae Huțovici” din Hunedōra cu datulŭ de 8 Octobree 1805 aședă pre tinerulŭ Georgie Popovici, „feciorulŭ popŭ Petru Fungenșului din satulŭ Ocolišulŭ mare” cantorŭ și invēțatoriŭ în numita comună. Documentulŭ este dar din timpulŭ de tristă aducere aminte, când biserica ortodocsă română din Transilvania, după mōrtea Episcopului seŭ *Gherasimŭ Adamovici* (1796), a fostŭ lăsată 14 ani fără archiepiscopŭ, dată în grija protopopului Hunedōrei Nicolae Huțovici ca vicarŭ, până când apoi în fine la 1810 și putŭ alege episcopŭ pre fericitulŭ *Vasile Moga*. Documentulŭ e scrisŭ de însuși vicariulŭ, cu litere cirilice, pe hărtiă ordinară grōsă, lungimea 22, lățimea 37 cm., și sună în modulŭ următoriu :

„ГѢТЪРЪР КЪРЪР ЛИ СЕ КАДЕ ФАЧЕМ ЦИИИЦЪ ДЕСПРЕ
АРЪТЪТЪТОРЮА АЧЕЦІА ГЕОРГІЕ ПОПОВИЧ, ФЕЧОРЪА ПОПІЙ ПЕТРЪ
ФЪНГЪНШЪЛЪЙ ДИН САТЪА ОКОЛИШЪА МАРЕ, СЛЪВИТА ВАР-
МЕГІЕ А ХЪНІАДЪЛЪЙ, АЧЕА ПРОТОПОПАТ, ПРЕ КАРЕЛЕ ВЪЗЪНДЪА
ВИНЕ ШИ КЪ БЪН ШИ ФРЪМОС ТЕМЕЮ ДЕСПРИНС *) АНТЪРЪН
АНВЪЦЪТЪРЪ АН ЛИМЕЪ ШИ РИТЪШЪА СЪЪ РОМЪНЕЦЕ
КЪ ЧЪЛЕ ТРЕВЪИИЧОАСЪ ДЕ ЛАЪДЪ. ГЪРЪ ДЕ АЛЪТЪ ПАРТЕ
ЪИТЪНДЪ-МЪА ЛА ВЪРЪТЕА ТИНЕРЕЦЪЛЪР САЛЕ НЪ КОПИЛЪ-
РЪЦЕ ДАРЪ ВІАЦЪ ШИ ПЪРТАРЕ ДЕ ВЪРЪБАТ ДЕПЛИИ (СМЕ-
РИИ, НЕВЕЦИОС, АСКЪЛЪТЪТОРЮ, ПАЧНИК, НЕАМЪРТИНИИТ
ЪРМЪТОРИАЛЪР ЧЕЛЪР КЪ ФАПТЕ РЕЛЕ ШИ ДЕ СКАНДЪЛЕ)
А-АМ ВЪЗЪТ КЪ ПОАРЪТЪ, ШИ ФІИИД-КЪА ЛА МАЙ СЪС

*) Precum se vede, din erōre în locŭ de „deprinsŭ”. Red.

Зисѣа сат Околишѣа нѣ есте кантор алтѣа ничѣ кѣ
 ѿнвѣцѣтѣра ничѣ кѣ фантеле ачестѣа ѿмподобит,
 аша пре пофторитѣа ачеста Георге Попович ѿам рѣн-
 дѣит ши ѿам ашезат кантор а фи ши а рѣмѣнѣ ла
 сатѣа ши висеричѣй Околишѣа-маре, кѣрѣа ши кѣвѣ-
 инчолса пѣртичикѣа а канторѣй сѣз і се дее де кѣтрѣ
 фѣнгеншѣй локѣлѣй преоцѣй. Дѣндѣисѣз май ѿколо
 воѣе ши деспре ачеса, ка ши прѣнчѣй де ачѣа дин сат
 ши де алтѣа парте сѣз поатѣа депринде ла ѿнвѣцѣ-
 тѣрѣа спре кѣноцинца ѿѣй Дѣмнезѣс, а май марилѣр
 сѣзѣй ши а даторѣй крѣцинешѣй. Ши пре кѣм кѣ ѿсте
 де кѣтрѣа ной ашезат кантор кѣ титѣла май сѣс зисѣа
 і се дѣз ачѣста де сѣпт искѣлитѣра ши печетѣ мѣ
 ѿнтѣритѣа карте.

Хинедоара, 8 Октомврие 1805.

(Д. Г.)

Николае Хѣцовичѣ м. п.,

кнѣкарѣш неѣнциѿор.

Tutororŭ cŕora li-se cade facem sciinŭa despre arŕtŕtoriu-
 lŭ acestia George Popovicŭ, feciorulŭ popiŭ Petru fungen-
 ŭlŭ din satulŭ Ocolişulŭ mare, slŕvita varmeghie a Hunia-
 dulŭ, aceluŭ protopopiatŭ, pre carele vŕdŕndu-lŭ bine ŭi cu
 bunŭ ŭi frumosŭ temeiuŭ desprinsŭ*) ĩntr'unŭ ĩnvŕŭaturŕ ĩn limba
 ŭi rituşulŭ sŕu romŕnesce cu ceale trebuinciosŕ de laudŕ.
 Earŕ de altŕ parte uitŕndu-me la vŕrstea tinereŭelorŭ sale nu
 copilŕresce darŕ vieŭŕ ŭi purtare de bŕrbatŭ deplinŭ (smerinŭ,
 nebeŭiosŭ, ascultŕtoriuŭ, pacinicŭ, neĩmpŕrtnitŭ urmŕtorilorŭ
 celorŭ cu fapte rele ŭi de scandŕle) l-am vŕdŭtŭ cŕ pŕrtŕ,
 ŭi fiind-cŕ la mai susŭ dŭsulŭ satŭ Ocolişulŭ nu este cantorŭ
 altulŭ nicŭi cu ĩnvŕŭatura nicŭi cu faptele acestuia ĩmpodobitŭ,
 aŭa pre poftoritulŭ acesta George Popovicŭ l-am rŕnduitŭ ŭi

*) Precum se vede, erŕre ĩn locŭ de „desprinsŭ.“

l-am aședatǎ cantorǎ a fi și a r m nea la satulŭ și bisericii Ocolușul  mare, căruia și cuviincioasa părticică a cantorii să i se deie de c tr  fungenșii locului preoșii. D ndui-se mai incolo voie și despre aceea, ca și prunci de acia din sat  și de altă parte să p t  deprinde la inv țatur  spre cunoșcința lui Dumneđeu, a mai marilor săi și a datorii creștinesci. Și precum că este de cătră noi aședat  cantor  cu titula mai sus   is , i se dă ac sta de suptă iscălitura și pecetea mea int rit  carte.

Hined ra, 8 Octomvrie 1805.

(L. S.)

Nicolae Huțovici m. p.
vicariș neuniților.

ADAUS  LA „MATERIALUL  PENTRU ISTORIA TIPOGRAFIEI ROM NE.

Dl  *Emilian  Micu* tract nd  in Nrul  6 al  „Transilvaniei“ despre materialul  pentru istoria tipografiei române, reproduce *Catechismul  tip rit  cu litere latine*, in tipografia universității din Buda, la 1780.

Spre intregirea celor  acolo comemorate fi -mi permisă a observa, că in biblioteca parohiei gr. catolice române din Zabranii se află un  exemplari  tot  din acel  Catechism , cu acea deosebire, că acela se numesce „Katekizmul *csel mik* ku aentraebaery și Raeszpunszury ș. c. l. tipărit in Buda cu szlovele kraejeskului universitaș. Anul  1780“.

Catechismul  acest  mic  constă numai din 20 pagini tipărite in Octav . Afară de „Povaeczuire“ e imp rțit  in 5 părți și un  „Adaosz “. —

In partea „dintej“ se tract z  despre „Kredincea“ (3—6 pag.).

In a „doua“ parte de „Naedeaxde“ (6—7 pag.)

In a „treja“ parte despre, „Iubire au dragoste“ (7—10).

In partea „patra“ despre „Savintele Tajne au szakramente“.

A „csincsea“ parte de „Dreptatea Krestineaszke“ (11—18 p.)

Partea acésta are dóue subimpărțiri și în urmă se încheiă cu „Adaoszű, despre acsêale patru de pre urmae“ (18—20).

De óră-ce „Katekizmul“ memoratű prin D. Micu are 60 pag. urméză că de după manuscrisulű aflatű prin D. Densuşanű s'au compusű și s'au tipăritű dóue Catechisme, adecă unulű mai completű și altulű mai micű. —

Catechismele acestea erau destinate pentru scóelele românesce probabilű de religiune gr. catolice. Conținutulű lorű arată că sunt așa đicendű numai traduse de pre catechisme tocmite pentru cei de religiune rom. catolică. Căci de es. în §. I. „Credeulű“ nu e celű niceno-constantinopolitanű prescrisű în biserica dentă orientală, ci celű nicenű. — Modalitatea însemnării cu crucea amintită în §. II, este cea a bisericei apusene. Între poruncile bisericesci se numeră și postulű de „Sambêtă“ S. liturgia se numesce: misza; mirulű: krizma, eară unű pondű deosebitű se pune pre învățatura credinții despre „Purgatoriű“.

Caracteristică este și ortografia, folosită după firea limbey unguresce. Așa de es.: jezste, cse, sze, viacza, saű kredinceze, voinci, minci, paertz. — Litera *i* la începutulű cuvântulű se scrie saű cu *ae* saű cu *i*, asemenea și *a* nasalű cu *ae*, *e'* si *ea*. Pluralulű și genitivulű „*i*“ cu *y*, — *z* în locű de judecatorű, scrie xudéekaetor“, apoi axungse, — xidecse, „axutsarele, — lyêagsa, — pajne'a, — xirtvae, szluxbâe, — xalmics, bleaenzy (blândi) ș. a.

În cărțica nunită sunt întrebuițate și *accente ortografice*, ca: Ieászte, — alêaxerêa, — vâecsnik, — acsêszta, — reszkumperare, rogăem ș. a.

Occurű și unele cuvinte deosebite, ca: *vêarnik* (adevêratű), — *marecia* (superbiă), pecatulű de *aku* (actualű), — *unszborea* (ungerea cea de pe urmă), — *szincsenia altaruluj* (s. cuminecătura), *szdentulu raend* (s. chirotonia) — *dae*

nyala (offertoriü), — *szvincsenia* (transubstanțiere). — Apoi „Rogăciunea Născătoare de Dumneșeu“, se numește „*Véasztea aenbukuratae aengserêdszkae*.”

Se pöte că unulü orî altulü din catechismele amintite se află și în bibliotecile altorü parohie, dar cumcă în biblioteca parohiei Zabraniului, catechismulü supranumitü a ajunsü pre cale directă, adecă de locü după tipărirea aceluia, conchidü de acolo, că fiindü acea parohia gr. cat., ca una dintre cele mai vechi, încätü a esistatü deja la 1742, — respective 1764 și s'a sistemisatü la 1769—1770 dreptü prin munificența Mariei Teresiei; — preoții respectivi, catechismulü din cestiune orî l'aü folositü ca manualü de instrucțiune scolară, — orî ca proprietate privată l'aü lăsatü bibliotecei parohiale.

În urmă aflu încă a observa, că subscrisulü încă la 1892 a atrasü atențiunea redacțiunei „*Unirei*“ la catechismulü celü micü de mai susü, cu scopü de a întregi, respective a rectifica „*Catalogulü generalü de cărți române*“ compusü de D. *Dimitrie Iarcu*, — în care se afirmă, că cartea primă românescă, tipărită în tipografia Universității din Buda ar fi „*Retorica*“ de Dr. I. Molnár. *I. Boroș.*

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

Sub auspiciile Academiei aü apărutü :

Episcopulü Melchisedec. Discursü de recepțiune, rostitü în ședința solemnă sub președința *M. S. Regelüi* la 25 Martiü 1894, de *Ioanü Kalinderü*, membru alü Academiei Române. Cu răspunsulü dlui *Dimitrie A. Sturdza*, membru alü Academiei Române. Bucuresci, 1894.

Distinsulü discursü de recepțiune dă mai äntäiü portretulü și bibliografia eruditulü și zelosulü prelatü, apoi descrie activitatea și meritele lui ca preotü și profesorü seminarialü, ca scriitorü și ca omü politicü, accentuändü cu deosebire activitatea lui pentru unirea principatelorü române și pentru dobândirea autocefaliei bisericei române, și încheiä cu următorele cuvinte :

„Până aci, Sire! Alteță Regală! Domnilorü și stimați colegi, ne-amü silitü se corespundemü sarcinei, care ni se împunea, de a re-

produce liniile principale ale unuia din spiritele eminente, cu cari țera se onoră și de a-î plăti cuvenitul tribut de recunoștință. Amu schițatu foarte pe scurtu figura preotului, profesorului, scriitorului, omului politic; ne rămâne să înfățișăm și pe omul, după spiritul, inima, după știința, virtutea, operele carității. La regretatul răposat ele proveniau din fire, pe lângă calitățile, căreia darurile spiritului erau o plăcută îmbogățire, așa că decă n'ar fi avut decât calitățile cari atrag respectul și iubirea, acestea ar fi ajuns, fără înaltele sale facultăți, ca să-î asigure locul, care se dă totdeauna ființelor devotate omenirii, căci elu era una din aceste și va supraviețui totdeauna prin binele, ce l'a făcut fraților săi.

Pe lângă o fire distinsă, o cumpătate și regulă adevărată monachală în traiul său, și o iubire a muncii, fără care n'ar fi putut lăsa așa de numeroase scrieri, mai avea o binefacere nesecată; elevilor săraci dădea din alu său: bani, haine, cărți, și preste totu unde a trecut, a lăsat urme de marea sa generositate, clădindu său restaurându edificii consacrate cultului lui Dumnezeu său locuințele servitorilor săi.

În fine, după-ce a practicat o largă caritate față de semenii săi în tota viața, a mai voit să lase o pioasă dovadă de iubire, să-î ajute și dincolo de mormânt. Prin testamentul său — ale cărui idei și dispozițiuni nu le putem însă aproba toate — din 4 Octombrie 1889, lasă aproape tota modesta sa avere pentru scopuri de învățământ, cari îi voru supraviețui și nu voru lăsa ca numele său să cadă vre-odată în uitare. Astfelu era acestu episcopu, a cărui pierdere lasă printre noi regrete așa de lungi și o memorie nestărsă.

Sire! Alteță Regală!

Binevoiți în marea Voastră afabilitate a primii respectuoasă expresiune a adâncei mele recunoștințe pentru bunătatea, ce ați avut de a veni a asculta această cetire, onorându cu Augusta Voastră prezență această Academiă, alu căreii protectoru și președinte de onoare a primitu Maiestatea Voastră a fi.

Acăsta e unu semn prețios de interesul, ce-lu are Suvranul nostru pentru templul științei, unde sunt fericit de a-î oferii urările ferbinții, ce le facu, pentru ca Pronia să-î dea ȳile multe în fericire, precum și Prea Grațioasei noastre Regine și Augustei familii Regale.

Îmi mai rămâne acum, Domnilor și Stimați Colegi, să ceru cordiala D-Voastră simpatie, de care voiu fi și mândru și fericit, și această ȳi va deveni atunci cea mai frumoasă și mai pre-

țioasă din cei 28 de ani, ce i am consacratu serviciulu Patriei și Regelu“.

După acestea urmăză câte-va documente relative la activitatea distinsulu arhieru, de care s'a ocupatu în discursulu seú, ear încheierea prețiosei broșuri o face valorosulu răspunsu alu dluí Dimitrie A. Sturdza, în care se dá căldurosă espresiune meritelorú Episcopuluí sərbătoritu, precum și meritelorú literare, patriotice și filantropice ale noulu membru alu Academiei. —

Istoriile lui Erodotu. Traducere română din limba orginală însoțită de textulu elinescu și de note critice geografice, etnografice, filologice și gramaticale, cuprinđendú resultatulu celorú mai recente cercetări și descoperiri privitoare la text și la subiectele tratate de acestú autorú, și ilustrate cu harte și desemnuri. De *Dimitrie Ioanú Ghica M. A. Graduat* în onoruri la facultatea de sciințe morale din universitatea de Cambridge.

Operă premiată de Academia româna. Vol. I., Berlin 1894. —

Fundațiunea Ioanú Otteteleșanu și Academia română, de *Ioanú Kalinderú,* membru alu Academiei române. (Cu o vedere a castelulu Măgurele). Bucuresci 1894.

SCÓLA DE FETE DELA MĂGURELE.

Dela *Academia Română* se trimite următórea publicațiune :

Cu începerea viitoriulu anú scolarú 1894—95, se va inaugura la Măgurele, lângă Bucuresci, scóla de fete fundată de Ioanú Otteteleșanu, înființată de Academia română, sub înaltulu Patronagiú alu M. S. Regelu, pentru fete sêrace, cărora li se va da, conform dispozițiunei testamentare a rēposatulu fundatorú, o creștere casnică și instrucțiunea cuvenită unei „*bune mame de familie, fără pretențiuni seú lucsu*“.

Cursulu va fi de 5 ani, în timpulú cărora elevele vorú avé tótă întreținerea în institutu.

Pentru primulú anú vorú fi primite cincispredece fete.

Sunt admise în institutu copile pe deplinú sănătóse, carú au trecutú de 11 ani, dar n'au ímplinitú încă 14 ani, au pregătirea, ce se dá în scólele primare din România și sunt născute din părinți români sêraci și bine reputați.

Părinții aspiranților ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită — până la 15 Augustă 1894 — cererile, însoțite de actă de nascere, actă de paupertate și atestată scolară despre cele patru clase primare, la *Academia română* (Calea Victoriei, Nr. 135), pentru comisiunea fundațiunei. Ioană Otteteleșanu, care, esaminându actele și luându informațiunile, ce va crede de cuviință, va dispune, ca concurențele, ce îndeplinesc condițiunile mai susă precisate, să fiă supuse la ună esamenă de primire, prin care se va constata gradulă de pregătire în ceea ce privesce cetirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țeriloră române.

Resultatele esamenulă se vor supune, dimpreună cu tôte actele, printr'ună raportă Augustulă Protectoră ală Academiei române, Maiestăței Sale Regelă, căruia îi aparține a decide.

Esamenele se vor face în localulă Academiei la 15 Septembrie anulă curentă, ear cursurile vor începe la 1 Octobree.

Bucuresci, 24 Iuniă (6 Iuliă) 1894.

CASTELULĂ BLĂSTEMATĂ.

A fostă odată pe Têrnăvi, mai este, nu mai este,
Ună vechiă castelă, de care spună bêtânii o poveste:
Că zidurile lui păreaă de veacuri nepetrunse,
Și 'n pivnițe clociaă comări din moși strămoși ascunse.

Acolo 'n pompă reședea ună conte ca ună rege,
Și 'n órbă sumeția sa ridea de oră-ce lege;
Supușii seă cu miile îi polecesce turme,
Și sbirii seă îi mulgă și-î tundă, ba vieța se le curme.

Cuvântulă lui e greă, restită, la reă ca și la bine,
Ca ună deă, ascóptă elă, ca toți se i se 'nchine;
„Și stelele pe ceră, hulia, și acele-s' ale mele,
Dór pe moșia mea lucescă, eu sum stăpână pe ele!“

Odată 'n falniculă castelū se face o serbare,
 În glóte vin cei invitați, d'ací, din depártare,
 Și salele vuescū de jocū, de cântece, bețiă,
 Orî încătrău privescî, nu vedî fără d'albă veselîă.

Copiii casei, rei, sumeți, îți par' că n'aũ părinte,
 Sglobii s'alérgă prin grădinî ca cei lipsiți de minte,
 Și puscile 'și îndréptă 'n susū spre paseri cântărețe,
 Dar neputendū lovi nimicū, se otérescū la fețe.

Atunci zărescū unū bietū iobagiū, lucrândū în curticică,
 Și duchulū reū, ce-î îmboldia, grăbesce se le dîcă :
 „O țintă eată v'amă aflatū, se vedū cine lovesce!“
 Unū pocnetū, și sirmanulū omū în sânge prebușesce.

Ear băețandrii alergândū vestescū din sală 'n sală,
 Mesenilorū bravura lorū cu hohote și fală;
 Dar óspeți se îngrozescū, unū murmurū surdū vibréză,
 Serbarea se finesce mutū, și toți se depártéză.

Ear veduva cu cincî orfanî, cu mânilé 'nălțate,
 Țintesce ochii dreptū spre cerū și 'mplór' a lui dreptate;
 „O Dómne, tóte tu le vedî, la faptă dă rêsplată,
 Și casa vechiă 'n strâmbătăți se fiă blăstemată!“

Atunci o stea cădū din cerū, e' unū snopū lungū de lumină,
 Și-unū tunetū gróznicū clocoti prin nóptea cea serină;
 Și petrile castelului se sguduie și pică,
 Precum nesipulū sfârmiciosū de volburî se sdrumică.

Tempestele prin coperișū își facū locū cum le place,
 Și auritura pe păreți de picurî se desface;
 Ferestriile cadū din țitini, și ușile înalte
 Atárnă 'n aerū, una ađi, ca mâne celelalte.

Ce se tocmesce preste ți, se surpă preste nópte,
 Și tóte cadū, se mistuescū, gardū putredū fără própte;
 Darū nu mai este în nimicū, și munca nu sporesce,
 Și toți aĩ curții staū moroși, și omū nu mai glumesce.

Grădinile se părăsescū de suave cântărețe,
 Și straturile 'nțelenescū în burenî reslețe;
 Aleele remânū pustii cu a lorū umbrósă nópte,
 Și pomiū putrețescū și cadū cu pómele necópte.

Fântâni și lacuri decă, perû, și cască hîde funduri,
 Și se descheiă luntrile, și pescii morû pe prunduri;
 Și florile se vestejescû, se uscă fără vreme,
 Și-unû glasû s'aude noptile, glasû ca de omû, ce geme.

Ear domnulû crudû ca papura se uscă pe picióre,
 Și nu-lû jelesce nimenea, cândû blastemă și móre;
 Și fiiî cum simtû ósele betrânului recite,
 Averile a le 'mpárti s'apucă pe cuțite.

Ruină este în curêndû castelulû ca o stâncă.
 Comorile din moși strămoși, străiniî le mănâncă;
 Ear fiiî rei ajung cerșindû la slugile de-odată;
 Așa ne cântă cânteculû Cetatea blăstemată!

Z. Boiu.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Necrológe. Archiducele *Wilhelm*, fiulû 4. alû archiducelui Carolû, învingătoriului dela *Aspern*, frate maiî tinêrû alû archiducelui *Albrecht*, mareșalû campestru, inspectorû generalû c. r. de artileriă etc., a muritû la 18/30 Iuliû c. la *Baden*, în urma unei nenorocite căderi de pe calû, în etate de 67 ani.

— La 2/14 Iuliû anulû cur. a rēposatû în *Zlatna* onorabilulû parochû gr. or. *George Damianû*, fostû administratorû protopopescû etc. în etate de 64 ani, ai preoției 42. Rēposatulû a fostû unû preotû distinsû, fiû zelosû alû bisericei și națiunei și unû devotatû părinte de familiă, care a datû numeroșilorû sei fii și fiice cea mai îngrijită educațiune.

— La 6/18 Iuliû a. c. a rēposatû la *Tereblecea* (*Bucovina*) ven. archipresbiterû — stavroforû *Dimitrie Seleschi*, protopresbiterulû, *Seretiului*, parochû în *Tereblecea*, decoratû cu crucea de aurû cu corónă etc., distinsû membru alû ven. clerû bucovineanû, și fericitû tată de familiă, în etate de 88 ani.

— La 14/26 Iuliû a rēposatû în *Făgărașû* dlû *Georgiû Aiser*, proprietarû, neguțatoriû etc. și zelosû membru alû instituțiunilorû nôstre culturale; și totû în acea dî rēposă la *Deveciorii* mari dlû *Iovu Imbuzeanû*, notarû cercualû, membru alû Asociațiunei transilvane etc., unû zelosû fiû alû bisericei și națiunei sale.

— *P. Teodorû Roșu*, profesorû gimnasiaľû emeritatû, asesorû consistorialû etc., a rēposatû la 14/26 Iuliû a. c. la *Oradea-mare*

în anul 53. al 27. al etății și 27. al preoției. Anunțul funebru e emis de preoția gr. cat. gremială din Oradea-mare.

— *Sabina Pasca*, fostă elevă în cl. III., la școala civilă de fete a Asociațiunii trans. din Sibiiu, a murit la 20 Iuliu (1 August) a. c. la casa părintească în Sălciva inf. în etate de 14 ani.

Locul mormântului lui Christos. O societate engleză a cumpărat locul din Ierusalim, unde a fost mormântul lui Christos, împreună cu grădina și cu muntele Golgota, cu 2000. funți sterlingi, adică 25,000 fl.

Busta poetului Vasile Alecsandri dela Băcău, locul lui natal, era să se desvelască cu mare pompă în Iuliu. Busta e lucrată foarte bine și are a fi așezată în grădina primăriei, fiind de față toate autoritățile din Băcău. precum și o delegațiune din partea Academiei române. Nefiind însă gata toate preparativele, desvelirea ei s'a amănat pe timp nehotărțit.

Congresul învățătorilor ungari din părțile nordice, ținut la 11 Iuliu n. și zilele următoare în Oravița, a hotărțit a așterne ministrului un memorandum, în care se cere: trecerea învățământului întreg în mâinile statului, introducerea limbii maghiare ca limbă de propunere, în primii doi ani paralel cu cea maternă, iar dela anul III. exclusiv cea maghiară. Ce dragi de „învățători“ ai popoarelor!

Seminariul pedagogico-teologic archidieceșan „Andreianu“ gr. or. din Sibiiu, după programa X., ce publicăm la alt loc al acestei foi, a avut în anul școlar 1893/4, 8 profesori ordinari și 2 extraordinari, 70 elevi în secțiunea teologică și 84 în cea pedagogică, după detragerea celor decedați și repășiți cu totul 151 elevi. Mijlocele de învățământ prin donațiune și cumpărare au sporit cu mai mult de 100 piese. Prin mărte a perdit institutul în cursul anului școlar pre profesorul Dr. Ioan Crișian și pre medicul Dr. Adalbert Balint.

Internatul Reuniunii femeilor române din Brașov, după un interesant raport publicat în „Gaz. Trans.“, a fost cercetat în anul expirat de 32 eleve din Brașov și din toate părțile, chiar și din România. Esamenele au reșit spre deplina mulțumire a părinților și a numerosului public asistent; ele s'au ținut în sala cea mare a gimnasiului și au constatat în partea primă din obiectele de învățământ, apoi din *menagiū*, care iar avea o parte teoretică și una practică. Căstă din urmă cu deosebire;

facerea de tăieței, fripturi, etc., prăjituri cari se oferiau publicului de față, apoi croitul de haine etc., cari toate le făceau fetițele cu cea mai mare dexteritate, a seceratui vii aplause atât pentru eleve, cât și pentru directoarea d-șoara *Elena* și învățătoarea *Mina Wagner* și pentru comitetul Reuniunii, în frunte cu presidenta dna *Agnes Dușoiu*. Cu examenul a fost împreunată și o frumoasă expoziție de lucru de mână. Un nou merit și-a câștigat On. Reuniune prin înființarea unui orfanat, în care au fost primite 5 fetițe: una din Brașov și 4 din afară.

Nouă bancă românească. Mai mulți fruntași români din Brașov au luat hotărîrea, a înființa acolo o bancă populară cu numele „Brașoveana“ deocamdată cu un capital de 25,000 fl., edându-se 500 acțiuni à 50 fl. —

Donațiune. Bancherul slovac Rovnianek a cumpărat în statul Arcansas (America) 40,000 acri pământ, pe care locu vrea să întemeieze o comună slovacă, care va avea să se ocupe cu economia. Intențiunea donatorului este, a oferi condiționalilor săi asupriți din Ungaria un loc, unde să se poată simți bine și liberi ca slovacii.

Personală. D-șoara *Agatha Bărsescu*, angajată la teatrul Reimund din Viena, se crede de ajunsă restaurată din grelele sale suferințe, spre a pute să reziste la toamnă activitatea sa.

Poporațiunea pământului, după statisticul Ravenstein, a fost la 1890 de 1468 milioane sufete; maximum, ce l-ar pute nutri pământul, după acest statistic, este de 6000 milioane, iar cifra acesta o va ajunge omenimea la anul 2073.

Carmen Silva în franțozesce. O nouă operă a reginei *Elisaveta*, intitulată „*Robia Peleşului*“, a apărut la Paris în limba franceză.

Preparativele pentru Expoziția cooperativelor române în București, care coincide și după timp cu adunarea generală a Asociațiunii, se apropie de sfârșit; dl D. Butenlescu a fost primit de M. S. Regele și de A. S. Principele clironom, spre a reporta despre afacerile expoziției.

Anarchistul Caserio, asasinul președintelui republicii franceze Carnot, la 4 August n. a fost judecat la moarte.

Anticități. Profesor Gr. Tocilescu, continuând săpăturile știute la *Dropeum-Traiani* lângă Adam-Clissi, a dat preste mai multe petri cu inscripții referitoare la *legiunea V. macedonică* și *I. italică*, precum și la municipiul acesta, apoi urmele unei basi-

lice (edificiū judecătorescū), ale unei biserici, unui apeductū etc. Așteptămū cu plăcere publicațiunile ulterioare asupra acestorū interesante descoperiri.

Despărțemētulū Sēlisce alū Asociațiunei, care aprópe patru ani a stagnatū, s'a reconstituitū la 19/22 Iuliū a. c. sub presiuliū dlui P. Cosma ca delegatū alū comitetulū centralū.

Innulū lui Apollo, aflatū la desgropări în Delfi, póte celū mai vechiū monumentū musicalū anticū, câteva sute de ani înainte de Christosū, este deja transpusū în note moderne și tradusū în mai multe limbi europene. Pentru noi acela întru atáta are însemnătate deosebită, căci ne va da îndegetări, încátū cântarea bisericeii ortodoxe stă în legătură cu cântarea poporului grecescū antechristianū.

Iubivēulū unei universitáți. Universitatea din Halle a sērbatū la 2, 3 și 4 Augustū n. cu mare solemnitate iubivēulū seū de 200 ani; aceea a avutū în acestū restimpū unū mare numărū de profesori renumiți în lumea erudită; precum: juristulū *Thomasius*, carele a întrodusū pe catedră limba maternă germană în loculū celei latine, teologulū *Francke* fundatorulū pietismului, și filosofulū Cristianū *Wolff*, unulū din părinții filosofiei mai noue, prin carea s'a pusū basă sciințelorū reale; apoi *Gesenius*, *Nicemayer*, *Schleiermacher* și mulți alții. Unulū din ascultătorii cei d'antáiū ai acesteii universitáți a fostū și compatriotulū nostru *Br. Samuilū Bruckenthal*, precum preste totū universitatea din Halle cu direcțiunea sa raționalistă a fostū universitatea predilectă a compatrioților nostri sasi.

Scóla comunei Sichlea în România. Onorabila familiă *Grădișteanu*, bine cunoscută în tóte părțile româniei, a înființatū în comuna Sichlea, comună aparținătoare proprietáții sale, o scólă carea atátū în cele esteriore câtū și în ale educațiunei și instrucțiunei e de modelū. În anulū acesta s'a ținutū esamenulū cu deosebită solemnitate, celebrândū mai antáiū servițiulū divinū în biserică, după aceea presiudiândū la esamenū *P. S. Episcopū Dionisiū II alū Buzeului*, asistândū *Protoerii Buzeului*, *Râmnicului* și unū publicū numerosū și distinsū. Premiile pentru elevi și eleve au fostū date partea cea mai mare de dna *Elena Grădișteanu* și fiulū seū *Ionelū*.

Despărțemintele Asociațiunei transilvane din mai multe părți sunt convocate pe timpulū înainte de adunarea generală dela 15/27

Augustă; precum se scie, cea dela Cohalmă a fostă oprită de organele administrative politice.

Date modeste statistice scolare. Scólele medii greco-orient. române din *Braşovă*, după programa XXX., amintită la titlulă „Bibliografia“, au avută în cursulă anulă 1893/4 : a) la gimnasiu 12 profesori; b) la scóla comercială şi reală 11 profesori; c) profesori secundari au fostă 3, apoi ună *catechetă* pentru scolarii gr. cat. si ună medică pentru tóte scólele. Numerulă scolariloră a fostă : a) la gimnasiu 290; scóla reală 139; c) la scóla comercială 84; apoi la scóla primară; b) la cea de băeţi 383, de fetiţe 249, la cea de repetiţiune 66, cu totul 1220, faţă cu anulă espiratū crescământū 57 scolarī. După naţionalitate elevii scólelorū medii au fostă : a) în gimn. românī 288; b) la scóla reală : românī 119, germanī 3, iudei 2; c) la scóla comercială 80 toţi românī.

— La gimnasiulă din *Năseud* după raportulă XXXI., au concluratū 15 profesori; numerulă scolarilorū a fostă de 248, după naţionalitate : românī 241, maghiari 1, germanī 6. —

„*România tinăreă*“. În Cernăuţi capitala Bucovinei, s'a înfiinţatū o societate culturală „România tinăreă“. Scopulă societăţii este cultivarea reciprocă a membrilorū sei în limba română. Realisarea scopulă o urmărescū membrii societăţii : a) obligându-se sub cuvântū de onóre a vorbi între ei şi cu orī-care românū numai românesc; b) procurându-şi cărţi şi reviste literare şi ştiinţifice românesce; c) scriindū românesce; d) întrunindu-se adese-orī la conveniri sociale, musicale etc. şi e) înfiinţandū ună cabinetū de lectură cu o bibliotecă propriă.

Bancă nouă. În comuna centrală Brană, comitatulă Făgăraşului, s'a înfiinţatū ună nouă institutū de bani românescū. Noulă institutū se chiamă „Parsimonia“.

Sabia lui Iancu. Din Galaţi se scie, că cu ocasiunea distribuirei premiiloră la scólele din aelū oraşū, dnulă V. A. Urechă a oferitū bibliotecă şi museulă liceulă din localitate preste 1000 de volume şi stampe preţioşe, precum şi ună obiectū de o valóre necontestată, sabia marelui luptătorū naţională Avram Iancu. Acéstă sabiă a fostă trimisă de familiă cu documentū în regulă dlui V. A. Urechă. Afară de acéstă d-sa a mai oferitū museulă liceulă şi bustulă lui I. C. Brătianu.

Fundaţiune familiară. Parochulă din Stănesci-Siretului (Bucovina) *Ioană Gribovič*, împreună cu soţia sa *Eufrosina*, au predată presidiulă societăţii „Scóla română“ 1000 coróne, din cari

cu 1 Septembrie a. c. se va activa pentru unŭ elevŭ românŭ dela gimnasiulŭ din Suceva unŭ stipendiŭ intru pomenirea reposatului lorŭ fiŭ Teofilŭ.

Promoțiune. La 12 Iuliŭ n. a. c. a fostŭ promovatŭ dlŭ Minodorŭ *Bendeveschi* la gradulŭ de Dr. juris, ear la 14 Iuliŭ dlŭ Teofilŭ *Lupu* în Viena la celŭ de Dr. în medicină.

Esamenulŭ de maturitate la gimnasiulŭ c. r. din Cernăuți l'aŭ făcutŭ din 35 scolarŭ 29.

Scôla reală gr. or. din Cernăuți. Cu durere înregistrămŭ, după „Gaz. Bucovinei“, că între cei 28 elevi, cari s'aŭ prezentatŭ la esamenulŭ de maturitate alŭ scôlei de mai susŭ, a fostŭ unŭ *singurŭ românŭ*, și nici acela bucovineanŭ, ci din Buhușŭ în România, cu numele Cantemirŭ. Se pôte ôre așa ceva? —

— Gimnasiulŭ sup. ort. or. din Suceava a avutŭ la finele anului 1893/4 525 scolarŭ.

Descoperire însemnată. Dnulŭ prof. universitarŭ din Iași A. D. *Xenopolŭ* a descoperitŭ în arhivele consulatului rusescŭ de acolo *primulŭ proiectŭ de constituție din țerile române delu 1822*, care apoi cu autorisare dela guvernulŭ rusescŭ l'a decopiatŭ în-suși și în curêndŭ lŭ va și publica.

Protopresbiterŭ alŭ tractului Chișineului a fostŭ alesŭ la 7/19 Iuliŭ a. c. cu mare majoritate Dr. Ioanŭ *Trailescu*, profesorŭ la seminariulŭ diecesanŭ din Aradŭ.

Conferință episcopescă. Pe 17 și 18 Augustŭ n. sunt convo-cați episcopii romano-catolici la o conferință, unde se va stabili modalitatea, cum sê se adreseze episcopatulŭ în cestiunea dreptului matrimonialŭ câtră împêratulŭ.

Orașŭ vechiŭ, după semne de origine dacă, s'aŭ descoperitŭ la Roșiorii din Vede în Româniă, în aduncime de preste 2 metri. Acela se pare a fi în legătură cu altă cetate de pe Dealulŭ Vedei în drumulŭ Turnului. Desgropările inițiate vorŭ face lumină.

BIBLIOGRAFIA.

- X. Programă a Institutului pedagogico-teologicŭ alŭ ar-chidiecesei ortodoxe române din Transilvania în Sibiiŭ pe anulŭ scolasticŭ 1893/4 publicată de Ioanŭ Hannia, direc-torŭ și profesorŭ. *Cuprinsulŭ*: Afectele în viața individului și a popórelorŭ, de profes. Dr. Petru Spană. — Sciri scolare și cronica institutului. Sibiiŭ, tipariulŭ tipografiei archidiece-sane.

XXX. Programă a gimnasiunului mare publică română de religiunea ort. răsăritenă din Braşovă şi a celorlalte scóle secundare şi primare împreunate cu gimnasiunul pe anulă scólastică 1893/4. Publicată de direcţiunea scóleloră medií. Braşovă, tipografia A. Murăşianu.

Raportulă ală XXXI, despre gimnasiunulă superioră fundaţională din Năşedă pentru anulă scólastică 1893/4.

Dlă D. *Voniga* din Giula, cunoscutulă nostru poetă, pregătesce edarea unei scrierí „Despre mişcările seú adunările de protestare din 1893 ale Româniloră din **Ardélă** şi Ungaria contra proiecteloră religiozare ale guvernulă ungurescă“, cu fotografiile conducătoriloră aceloră adunări. Scrierea va cuprinde 300—400 pag. 8°.

Dlă *Tudoră* cavaleră de *Flondora*, cunoscutulă nostru compositoră, va publica în curéndă mai multe din plăcutele sale compoziţiuni musicale.

Haşdeú în unguresce. D. A. *Roman* a tradusă în unguresce studiulă Dluí Haşdeú „Strată şi substrată“, cetită în sesiunea generală a Academieí române dela 1892, şi acela s'a publicată acum în „Budapesti Szemle“ cu notiţe de prof. Dr. Marszali.

Nr. 129—1894.

CONCURSŪ.

Pentru anulă scolară 1894/5 sunt a se ocupa 10 stipendiiă à 50 fl., menite pentru eleve de părinţi mai lipsiţi de mijlóce şi adăpostite în internatulă scólei civile de fete a Asociaţiunei transilvane, carí stipendiiă s'aú creată din suma de 500 fl., votată Asociaţiunei cu acestă scopă de adunarea generală din anulă 1894 a institutului de credită şi economii „Albina“ din Sibiiú.

Pentru conferirea acestoră stipendiiă se escrie concursă, cu termină până la 25 Augustă 1894. n.

Cererile aú a se înainta comitetului „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului română“ instruite cu următoarele documente:

1. Carte de botez în originală seú în copie legalisată.
2. Testimoniă scólastică de pe semestrulă II. ală anulă scolară 1893/4.

3. Atestatū despre condițiunea și starea materială a părinților.

Sibiiū, din ședința comitetului Asociațiunei trnsilvane, ținută la 3 Maiū 1894.

I. Hannia m. p.,
membru comit.

Dr. V. Bologa m. p.,
secret. II.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 238/1894.

Procesū verbalū

luatū în ședința comitetului Asociațiunei trnsilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, ținută în 5 Iuniū n. 1894.

Președinte: I. M. Moldovan, președinte. Membrii prezenți: Ioanū Hannia, Ioanū V. Russu, Ioanū I. St. Șiuluțiū, Ioanū Papiū, Zacharia Boiu, Parteniū Cosma, Ioanū Crețu și Nicolae Toganū, bibliotecariū.

Secretariū: Dr. V. Bologa.

Nr. 100/188. Stipendistulū George Văsiū, absolventū de gimnasiū în Sibiiū, cu dto 20 Iuniū 1894, legitiméză sporiulū seū în studii și mulțemesce pentru stipendiulū de 60 fl. la anū, ce i s'a acordatū dela Asociațiune din fundațiunea „Marinovicī“ în 7 Novembre 1891.

— Spre scire. Stipendiulū se declară vacantū și se escrie concursū pentru conferirea lui studentilorū gimnasialiū.

Nr. 101/200. Dlū Dr. Nicolaū Maier, protopresbiter în Seliște și directorū provisorū alū despărțēmētului Seliștei, cu dto 8 Iuniū 1894. răspunde la hârtia acestui comitetū Nr. 502/1893 și ursoriulū dto 6 Iuniū 1894, în afacerea constituirei acelu despărțēmētū, că a consultatū inteligița română din Seliște și jurū, și părerea ei este, că între împregiurările actuale acelu despărțēmētū nu se pōte constitui, ci deocamdată se se încorporeze la despărțēmētulū Sibiiului, până când va veni însași inteligița se cēră înființarea unui despărțēmētū acolo.

Cu acestū prilejū restitue lista rectificată a membrilorū Asociațiunei, ce s'a trimisū de aici spre acelu scopū sub Nr. 528/1893.

— Raportulū servece spre sciință, se esmite insē din sinulū comitetului centralū dlū P. Cosma, directorū de bancă, se cerce ca delegatū al comitetului constituirea acelu despărțēmētū.

Nr. 102/213. „Iulia“, cassă de economii în Alba-Iulia, cu dto 25 Iuniu 1894, trimite 10 fl. pentru fondul „George Barițiu“, restituind listele de subscriere Nrii 585 - 589.

— Spre scire cu mulțemită; banii s'au transpusă la cassă, ear listele de contribuire la redacțiune pentru publicare.

Nr. 103/217. Tipografia archidieceșană din Sibiiu, cu dto 28 Iuniu 1894. arată că a înaintat până la cōla a 27-a cu culegerea opului „Date istorice despre familiile nobile române“ de dlū cav. de Pușcariu și transpune 25 cōle tipărite pe lângă rugarea: să i se asemneze la cassa Asociațiunei, conformū contulū prezentatū, 350 fl.

— A conto tipăririi opului „Date istorice despre familiile nobile române“ se asemneză la cassa Asociațiunei 350 fl. ca anticipațiune pentru tipografia archidieceșană din Sibiiu.

Nr. 104/219. Direcțiunea scōlei civile de fete a Asociațiunei, cu dto 28 Iuniu 1894. Nr. 100. transpune 50 esemplare din programa scōlei publicată pro 1893/4.

— Spre scire, cu observarea, că s'a espedatū câte unū esemplarū la direcțiunea fiă-căruī despărțemētū alū Asociațiunei.

Nr. 105/220. Dlū Dr. Harionū Pușcariu, ca delegatū alū comitetulū pentru scōla civilă de fete și totodată însărcinatū a presida esamenele dela finea acestuī anū scolarū, cu dto 29 Iuniu 1894. raporteză: că esamenele s'au ținutū conformū programei aprobate de acestū comitetū în 25 - 28 Iuniu a c. sub conducerea Domniei Sale. și că rezultatulū esamenlorū e fostū și de astădată deplin mulțamitoriu, dovadă eclatantă, că scōla civilă de fete a Asociațiunei se află la nivelulū unei scōle bune de feliulū seū și în progresivă desvoltare, din care motivū la încheerea solemnă a anulū n'a lipsitū a da în numele comitetulū espresiune satisfacțiunei și mulțămirei față de cei ce contribue la înflorirea scōlei.

În legătură propune, cu privire la studiulū limbei materne, să se întroducă pe viitoriu unū manualū de gramatica limbei române pe lângă bucățile de lectură menite pentru învățamētū, ca să se percurgă și formele gramaticale într'unū modū mai sistematicū, atâtū în ce privesce părțile vorbirei, cât și sintacsa.

— Raportulū serveșce spre plăcută scire și se transpune corpulū didacticū dela scōla civilă de fete, ca să-și deē parerea în privința întroducerii unū manualū de gramatica limbei române.

Nr. 106/221. Judecătoria reg. din Sebeşul ōsănescŭ, cu dto 30 Maiŭ, pres. 20 Iuniŭ a. c. Nr. 1315, invită Asociaŭiunea, a se presenta la lucrările autentificării cărŭilor funduare în urma comasării sevărşite în hotarulŭ aceluŭi opidŭ, cari lucrări se vorŭ incepe în 16 Iuliŭ a. c. în Sebeşul ōsănescŭ.

— Se autorisēză direcŭiunea despărŭemēntuluŭi Asociaŭiunei din Sebeşul ōsănescŭ, sē represinte ŷi sē îngrijască de interesele Asociaŭiunei la lucrările pentru autentificarea cărŭilor funduare din aceluŭi opidŭ.

Nr. 107/225. Direcŭiunea scōlei civile de fete a Asociaŭiunei, cu dto 2 Iuliŭ 1894, Nr. 103, transpune spre revisuire ŷi aprobare protocolulŭ conferenŭei corpuluŭi didacticŭ, ŭinută din incidentulŭ încheerii anuluŭi scolarŭ la 29 Iuniŭ 1894.

Din cuprinsulŭi protocoluluŭi se constată următōrele :

a) D-şōra Matilda Mangesius, profesōră la scōla evangelică superiōră de fete în Sibiŭ, care a funcŭionatŭ ca profesōră de gimnastică la institutulŭ nostru din 1887/8—1893/4, ŷi-a datŭ demisiunea din postulŭ seŭ cu începutulŭ anuluŭi scolarŭ viitoriŭ, fiindcă se cāsătoreşte, — ceea-ce conferenŭa a luatŭ spre scire cu recunoscŭinŭă pentru zelulŭ, cu care a muncitŭ, ŷi rōgă comitetulŭ sē iee la timpŭ dispoziŭiile necesare pentru înlocuirea acesteŭi puteri didactice ;

b) se presentă spre aprobare Regulamentulŭ pentru cursulŭ complementarŭ, ce s'a modificatŭ de conferenŭă după trebuinŭele actuale ale institutulŭi ;

c) clasificăŭiunile elevelorŭ dela finea anuluŭi scolarŭ curentŭ, s'aŭ statoritŭ în 24 Iuniŭ a. c. ŷi se înaintēză într'unŭ esemplarŭ aici ;

d) esamenele publice dela finea anuluŭi s'aŭ ŭinutŭ conformŭ programeŭi publicate din 25—28 Iuniŭ a. c. sub conducerea Dluŭi delegatŭ Dr. Ilarioŭ Puşcariŭ, asistândŭ ŷi dlŭ inspectorŭ scolarŭ Emil de Trauschenfels ŷi unŭ publicŭ distinsŭ ŷi numerosŭ ; ear în 28 Iuniŭ s'aŭ ŭinutŭ încheerea solemnă a anuluŭi scolarŭ cu alocaŭiuniŭi acomodate sērbării din partea dluŭi delegatŭ ŷi a directoruluŭi ;

e) conferenŭa revine la concludsulŭ seŭ din 2 Iuniŭ 1893, prin care a stărunitŭ sē se institue în sensulŭ statutuluŭi de organisare ŷi a hărŭtieŭi acestuŭi comitetŭ din 15 Octobre 1892. Nr. 301. o nouă putere didactică, a cārei trebuinŭă e neapērată în specialŭ pentru

studiul limbii germane, și rîgă comitetul să iee de timpuriu dispozițiile necesare spre acel scop;

f) se comunică declarațiunea dlui Dr. V. Saftu, profesorul seminarial, care a substituit în acest an școlar noua putere didactică, a cărei instituire s'a cerut, că e gata a primi și pentru anul viitor această funcțiune, ceea ce conferința a luat cu plăcere la cunoștință, supunîndu-o apreiării definitive onoratului comitet; deasemenea declarațiunea dlui George Dima, profesor seminarial, că e gata a-și pune și pentru anul viitor puterile în serviciul institutului nostru.

— Protocolul conferinței corpului didactic dela școla civilă de fete a Asociațiunei, ținută la încheerea anului școlar în 29 luni 1894. se ia la cunoștință pe lângă următoarele :

a) d-șorei Matilda Mangesius se exprimă mulțemită pentru bunele servicii, ce a adus institutului nostru ca profesora de gimnastică dela începutul anului 1887/8 până la finea anului școlar 1893/4, și i se votază un present în valoare de 50 fl. din incidentul căsătoriei sale; ear pentru prevederea gimnasticeii cu începutul anului școlar viitor, la propunerea dlui Partenie Cosma, se institue în mod provisor d-șora Adela Diaconovich din Reșița (Banat), absolventă a preparandiei de stat din Budapesta, cu esamen de cualificațiune pentru școlele elementare și cu esamen special de cualificațiune pentru gimnastică, pe lângă remunerațiune anuală de 100 fl. cu întrîga provisiune în internatul școlei;

b) Regulamentul pentru cursul complementar se aprobă în textul alăturat la protocol și se restituie direcțiunei școlare pentru a se tipări și pune în practică cu începutul anului școlar viitor;

c) punctele 3 și 4 referitoare la clasificățiunile elevelor, la esamenele publice și la încheerea solemnă a anului școlar, servesc spre știință;

d) cu privire la cererea conferinței pentru instituirea unei puteri noue didactice, în urma declarațiilor date de puterile didactice aplicate la școlă pro 1893/4, se conclud: pentru prevederea limbii germane în special în cursurile ordinare și complementare, se institue și pe anul școlar 1894/5 dlui Dr. Vasile Saftu, profesor seminarial, pe lângă remunerațiune anuală de 400 fl., de asemenea dlui George Dima, profesor seminarial, pentru prevederea muzicii vocale în cursurile ordinare, pe lângă remunerațiune anuală de 200 fl.; despre ce se încunoscinteză pentru orientare.

Nr. 108/227. Direcțiunea scôlei civile de fete a Asociațiunei cu datulă 4 Iuliū a. c. Nr. 105, transpune declarațiunea domnișorei Maria Romanū, instituită pro 1893/4 pentru provederea lucrului de mână în cursul complementarū, că opteză la acestă funcțiune și pentru anulū viitorū scolarū, cere însă sē i se urce remunerațiunea dela 200 fl. la 300 fl.

— Cererea se ține în suspensū până la începutul anulū scolarū viitorū, când se va decide, decă se susține cursul complementarū și pentru anulū scolarū 1894/5, ceea ce va atârna dela numărulū elevelorū, cari se vorū insinua pentru acestū cursū supletoriū.

Nr. 109/228. Direcțiunea despărțemētului Asociațiunei din Cohalm, cu datulă 1 Iuliū 1894. Nr. 2, transpune spre aprobare protocolulū aceluī comitetū dto 1 Iuliū c. referitoriū la adunarea generală din aceluī despărțemētū, pentru care s'a statoritū ziua de 3/15 Iuliū 1893 în comuna Cața.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 110/230. Direcțiunea scôlei civile de fete a Asociațiunei cu datulă 4 Iuliū 1894. Nr. 106. transpune spre revisuire și aprobare rațiociniulū scôlei civile și a internatului pro 1893/4, dimpreună cu proiectulū de bugetū pro 1894/5.

— Se predă comisiunei constătătoare din dñi I. St. Șiuluțiū, P. Cosma și I. Crețu, esmisă pentru esaminarea rațiociniilorū Asociațiunei pro 1893.

Nr. 111/232. Cassariulū Asociațiunei Leontinū Simonescu cu datulă 1 Iuliū a. c. raporteză despre starea cassei Asociațiunei cu finea pătrariului II. alū anulū 1894, și arată, că chiria pentru alū treilea cuartirū din etagiulū I alū edificiului Asociațiunei este în restanță pe $\frac{5}{4}$ de anū în sumă de 125 fl. 02 cr.

— Spre scire, îndrumându-se cassariulū Asociațiunei se încasseze chiria restanță de 125 fl. 02 cr.

Nr. 112/233. Cassariulū Asociațiunei presentă conspectulū membrilorū Asociațiunei, cari au solvitū tacesele în pătrariulū alū II-lea alū anulū 1894, în suma totală de 36 fl.

— Spre scire, conspectulū se transpune la redacțiune spre publicare.

Nr. 113/234. Tipografia archidieceșană din Sibiiū presentă contulū seū dto 23 Iuniū 1894, despre 192 fl. 90 cr. pentru tipăritulū, broșurarea și espedarea foii Asociațiunei pe pătrariulū II. din anulū 1894.

— Se transpune la cassa Asociațiunei spre achitare.

Nr. 114/235. Cassariul Asociațiunii, cu datul 1 Iuliu 1894, aduce la cunoscința comitetului, că dna Ana Moga n. Bologa din Sibiu, a oferit 450 fl. chirie anuală pentru cartirul vacant din edificiul Asociațiunii cu începere dela 1 Octobru a. c.

— Se primesce ofertul de 450 fl. și se autorisază cassariul să încheie contractul de chirie.

Nr. 115/236. Dnul president al Asociațiunii I. M. Moldovanu, cu datul 3 Iuliu 1894, transpune raportul dlui Dr. A. Isacu, avocat în Cluj, dto 25 Iuniu 1894, în cauza lăsămintului I. Olteanu.

— Spre scire.

Nr. 116/237. Cu privire la adunarea generală a Asociațiunii din anul curent, la propunerea secretariului II, se decide:

Adunarea generală a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, conform §§. 14 și 21 din Statutele Asociațiunii, se convocă în opidul Sebeșul săsesc, pe zilele 26 și 27 Augustu 1894. stil. nou, pe lângă următoarea

Programă:

Duminecă în 26 Augustu:

I. Ședința I-a cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea ședinței prin presiul la 10 ore a. m. în localul, ce se va designa spre acest scop;
2. Raportul general despre activitatea comitetului în decursul anului 1893, dimpreună cu conclusele aceluia;
3. Alegerea unei comisiuni de 3 pentru esaminarea raportului general, și a unei comisiuni de 3 pentru esaminarea rațiociniului pro 1893 și a proiectului de buget pro 1895;
4. Esmiterea unei comisiuni de 3 pentru încassarea tacselor dela membrii vechi și dela cei cari se vor înscrie de nou;
5. Insinuarea propunerilor și a eventualelor interpelări;
6. Raportul comisiunii pentru înscrierea membrilor;
7. Cetirea eventualelor disertațiuni insinuate la timp;

Luni, în 27 August.

II. Ședința a II-a cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea ședinței la 10 ore a. m.
2. Verificarea procesului verbal din ședința I.
3. Raportul comisiunilor esmise în ședința I.

4. Alegerea secretarului al II-lea, pentru restul ă periodului 1894—1895.

5. Cetirea eventualelor ă disertațiunii.

6. Defigerea locului pentru procsima adunare generală a Asociațiunei.

7. Dispoșițiuni pentru autentizarea procesului verbală din ședința a II-a.

8. Încheierea ședințeloră adunărei generale.

Se observă, că eventualele disertațiunii ă se fiă prezentate presidiului Asociațiunei în scrisă cu 8 ăile înainte de adunarea generală.

Nr. 117/222. Dlă Partenie Cosma, directoră de bancă în Sibiiă, cu datulă 28 Iuniă 1894, predă acestui comitetă 741 fl. de-stinați pentru scopuri de binefacere, anume spre a se împărți din această sumă cărți didactice la școlariă români seraci din școlele populare române din Transilvania.

— Spre scire, având a se transpune această sumă în părți egale Venerabilului consistoriă archidieceșan din Sibiiă și Blajă, spre a se distribuă în scopulă indicată și a ne împărtăși la timpulă seă cele efectuate.

Nr. 118/. Pentru verificarea procesului verbal.

— se designază membrii: I. V. Russu, I. St. Șuluțiă și N. Togană, bibliotecariă.

Ședința se încheiă.

D. u. s.

Ioană M. Moldovană m. p.,
președinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretariă II.

S'a verificată. Sibiiă în 8 Iuliă, 1894 n.

I. St. Șuluțiă m. p.

I. V. Russu m. p.

N. Togană m. p.

Nr. 298—1894.

Procesă verbală

luată în ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului română, ținută în 9 Augustă 1894.

Președinte: Dr. Ilarionă Pușcariă, vice-președinte.

Membrii: I. V. Russu, I. Papiă, Iosif St. Șuluțiă, Partenie

Cosma, I. Crețu, Leontină Simonescu, Ioan Popă de Galați, și Nicolaș Togană, bibliotecar.

Secretari: Dr. V. Bologa.

Nr. 119/264. Comisia esmisă în persoanele dloru I. St. Șulțiu, P. Cosma și I. Crețiu, prin hârtia Nr. 61 și 62 a. c. pentru esaminarea rațiociniului Asociațiunii pro 1893, reaclude cu datul 25 Iuliu a. c. rațiociniul pro 1893, rațiociniul despre ajutorele primite dela societatea „Transilvania“ pentru învțăcei meseriași, bugetul Asociațiunii pro 1893 și al scolei civile de fete pro 1894/5 și propune:

a) a provede rațiociniile cu clausula de aprobare, deorece acelea s'au aflat în deplină consonanță cu realitatea și purtate în totă regula;

b) rațiociniile despre distribuirea ajutorelor învțăcelor meseriași, a le trimite societății „Transilvania“ în Bucuresci;

c) bugetul dimpreună cu rațiociniile se se alăture la raportul general al comitetului pentru adunarea generală a Asociațiunii din acest an.

— Se primesce.

Nr. 120/277. Comisia esmisă în persoanele dloru I. St. Șulțiu, P. Cosma și L. Simonescu prin hârtia din 14 Iuniu a. c. Nr. 180, subșterne cu datul 3 Augustu a. c. proiectul de spese statoritu în suma generală de 575 fl. 12 cr. în înțelegere cu întreprindătorii apeductului, cari voru introduce apa în localitățile Asociațiunii și a scolei civile de fete, și observă că prețurile sunt reduse cu 10% sub suma prețului de unitate, propune deci a se încuviința acastă întreprindere, ear întreprindătorul se fie avisat, ca fără amânare se se apuce de lucru, încât în decursul acestei luni se fie terminat.

— Se primesce.

Nr. 121/261. Dlă N. Togană, bibliotecarul Asociațiunii, presentă raportul despre starea bibliotecii Asociațiunii cu finea anului 1893, și împărtășese, că noul catalog al bibliotecii compus de dsa la însărcinarea primită este gata și se pôte retipări.

— Raportul despre starea bibliotecii cu finea anului 1893 servesce spre sciință, și se decide a se adauge la raportul comitetului cătră adunarea generală din anul curent, ear retipărirea catalogului bibliotecii se încredințeză dlui bibliotecariu N. Togană, având a se acoperi spesele din paușalul cancelarii.

Nr. 122/297. Secretariul II. prezintă, pentru adunarea generală din anul curent, raportul general despre activitatea comitetului Asociațiunii pe anul de gestiune 1893.

— Se primesce, și se dispune tipărirea lui.

Nr. 123. Pentru verificarea procesului verbală

— se designază membrii: Ioan Papiu, I. Pop de Galați și I. Crețu.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.
vice-președinte.

Dr. V. Bologa m. p.
secret. II.

S'a verificat. Sibii, 14 August 1894 n.

Ioan Papu m. p.

Ioan Popu m. p.

Ioan Crețu m. p.

Nr. 303—1894.

Proces verbală.

luată în ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibii la 11 August 1894 n.

Președinte: Dr. Ilarion Pușcariu, vice-președinte.

Membrii prezenți: I. V. Russu, I. Papiu, I. St. Șuluțiu P. Cosma, I. Pop de Galați, I. Crețu și N. Toganu, bibliotecari.

Secretariu: Dr. V. Bologa.

Nr. 124/239. Direcțiunea despărțământului IV. din Sibii, cu datul 8 Iuliu 1894. subterne protocolul comitetului acelu despărțământ din ședința sa dela 4 Iuliu 1894, convocată prin delegatul acestui comitet, membrul P. Cosma, în scopul alegerii unui director substitut, din cauza grelei îmbolnăviri a directorului acelu despărțământ dl Nicanor Frateșiu, protosincel și asor consistorial.

Din cuprinsul protocolului se constată următoarele:

1. s'a luat la cunoscință esmiterea delegatului din sinul comitetului central prin scripta din 14 Iuniu a. c. No. 158, pentru alegerea unui director substitut;

2. s'a ales cu unanimitate de director substitut al acelu despărțământ, până la procsima sa adunare generală, dl P. Cosma, director de bancă în Sibii;

3. s'a decis să se țină adunarea gen. a despărțământului în Ocna Sibiului în luna Septembrie a. c., cu abatere dela terminulă prescrișă în § 10 din Regulamentul, deoarece acelă terminulă coincide cu secerișulă, când cei mai mulți membri ai Asociațiunii nu potă lua parte la adunarea generală, și cară eventuală ar lua parte, nu se află încă în poziție de a contribui la mijlăcele. menite pentru ajungerea scopurilor Asociațiunii, în acea măsură, în care după terminarea secerișulă ar dori și ar pută contribui;

4. s'au esmisă 2 delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii din acestulă an în persănele d-loră G. Dima profesoră seminarială și Dr. N. Vecerdea avocat.

— Protocolulă cu conclusele sale servece spre sciință cu aprobare.

Nr. 125/243. Dl Eliseiu Mezei, absolvent al seminariului teologic din Sibiulă și stipendistă al Asociațiunii, cu datulă 1 Iulilă a. c. înainteză absolutoriulă seu teologică, drept legitimare pe anul din urmă ală studiulă seu, și mulțemesce pentru ajutoriulă primită.

— Legitimarea servece spre scire.

Nr. 126/244. Dlă. N. Garoiă, adv. în Zernesci și dir. despărțământulă Asociațiunii de acolo, cu datulă 11 Iulilă a. c. Nr. 32, la provocarea acestulă comitetulă din 14 Iuniulă c. Nr. 183, raporteză următorele:

1. adunarea generală a acelulă despărțământulă din 1893 a decis să se țină procsima adunare a despărțământulă în comuna Vlădeni a treia di de Rusaliă din 1894, dar la cererea motivată a comunei numite s'a amănată mai spre tōmnă;

2. la adunarea generală a Asociațiunii din anulă curentă va participa ca delegat al despărțământulă dlă N. Garoiă cu alți membri de acolo;

3. tacsele incassate dela 22 membrii ordinari pro 1893 s'au transpusă deja la cassa centrală; nu s'au incassat încă tacsele pro 1892 și 1893 dela 2 membrii și dela unulă pro 1893; tacsele pro 1894 nu s'au incassat încă, deoarece membrii obicinuescū a le solvi cu prilejulă adunării generale cercuale;

4. lista membrilor din acelă despărțământulă s'a înaintată în 5 Ianuariulă a. c. sub No. 28 și de atunci nu s'a alterată numărulă membriloră.

— Spre scire.

Nr. 127/246. Dlă Vasiliă Hossu, protopopă în M. Oșorheiă și directorulă despărțământulă de acolo, cu datulă 10 Iulilă a. c. Nr. 41 raporteză despre modificările petrecute în lista membrilor din

aceluî despărțământu, și că adunarea generală a despărțământului este convocată pe 20 Iuliū a. c.

— Spre scire.

Nr. 128/247. Direcțiunea despărțământului Asociațiunii din Cö-halmü, cu datulu 15 Iuliū a. c. Nr. 4, arată, că nu s'a pututu ține adunarea generală aceluî despărțământ convocată pe 3/15 Iuliū a. c. în comuna Cața, deörece n'a obținutu dela oficiulu pretorialü concesiunea cerută, va lua însö dispoziți sÖ se pötă ține mai târđiü.

— Spre scire.

Nr. 129/249. Compactorul de cărți dlü Franz Neuzil presentă contulu dto 14 Iuliū 1894 despre 3 fl. 90 cr., pentru compactarea foi Asociațiunii pe anii 1891, 1892, 1893, în câte 2 esemplare.

— Se transpune oficiulu de cassă al Asociațiunii spre achitare.

Nr. 130/251. Dlü Dr. Ioanü Popü, vicariü în Năsöud și directorulu despărțământului Asociațiunii de acolo, la provocarea acestuî comitetü din 14 Iuniü a. c. Nr. 183, subșterne cu datulu 18 Iuliū a. c. Nr. 5, lista rectificată a membrilor Asociațiunii din aceluî despărțământü și comunică totodată, că adunarea generală a despărțământului este convocată pe 29 Iuliu a. c. în Sängeorgiü.

— Spre scire.

Nr. 131/252. Dlü Simeon Munteanü, notariü în Blajü, cu datulu 20 Iuliū a. c. cere, sÖ se voteze unü ajutoriü resp. sÖ se propună la procsima adunare generală crearea unü stipendiü pentru eleve ce dorescü a se cualifica pentru cariera învățătörescă, și în casü de crearea unü stipendiü cu acöstă menire, sÖ se voteze ficei sale Elena pentru pedagogiulu din Clujü ori Budapesta.

— Neavënd Asociațiunea fond cu asemenea menire, cererea nu se pöte încuviința.

Nr. 132/256. Direcțiunea seminariuluî teologicü-pedagogicü gr. or. românü din Sibiiü, transpune un esemplarü din programa aceluî institutu publicată pro 1893/4.

Spre scire cu mulțemită, pe lângă observarea, că s'a transpus la biblioteca Asociațiunei.

Nr. 133/257. Direcțiunea despărțământului Asociațiunii din Clujü, la provocarea acestuî comitetü Nr. 183/1894, așterne cu datulu 24 Iuliū a. c. Nr. 12, lista rectificată a membrilor Asociațiunii din aceluî despărțământü, și notifică totodată, că adunarea generală a despărțământului este ficsată pe 9 August a. c. n.

— Spre scire.

Nr. 134/259. Universitatea săsască din Sibiul trimite un exemplar din „Verhandlungs-Protocollen der General-Versammlung der sächsischen Universität etc. vom 18 bis 22 December 1893.“

— Spre scire cu mulțămită, pelângă observarea, că s'a transpus la bibliotecă Asociațiunei.

Nr. 135/260. Administrațiunea diarului politic „Dreptatea“ din Timișoara, transpune contul dto 25 Iulie a. c. despre 37 cr. pentru un inserat publicat gratuit, cerându numai tacsă de timbru și portul postal.

— Spre scire cu mulțămită, ér contul se transpune oficiului de cassă al Asociațiunei, spre achitare.

Nr. 136/262. Dl. Demetriu Moldovanu, protopresbiteru în Sighișoara și directorul despărțemintului Asociațiunei de acolo, la convocarea acestui comitetu Nr. 183/1894, subșterne protocoalele comitetului acelu despărțemintu din ședințele de la 10 Maiu și 10 Iuliu 1894. n.

Din cuprinsul protocoalelor se constată următoarele:

1. s'a decis să se țină prima adunare generală a despărțemintului aceluia la 8/20 Septembrie a. c. în Șighișoara, cu abatere dela § 10 din regulamentu, deoarece timpul normat în regulamentu spre acelu scopu, este cel mai nefavorabilu, fiindu poporul nostru pe-atunci forțe ocupat cu lucrurile de câmpu, încât nu se află și potrivită în care s'arū pute aștepta o cercetare numerosă a adunării;

2. s'a statorit programa adunării generale amintite.

— Spre scire cu aprobare.

Nr. 137/263. Dl. Dr. Aurelu St. Șuluțiu, profesor, dăruște pentru biblioteca școlei de fete a Asociațiunii următoarele opuri:

1. Molière, Oeuvres complètes, 3 tom.

2. Musset, Premières poésies, 1 tom.

3. Musset, Poésies nouvelles, 1 tom.

— Spre scire cu mulțămită, pelângă observarea, că s'au transpus direcțiunei școlare, spre încorporare la biblioteca școlei.

Nr. 138/265. Direcțiunea despărțemintului Asociațiunii din Abrud, cu datulu 26 Iulie a. c. respundendu la recercarea acestui comitetu din 25 Novembre 1893, Nr. 504, subșterne lista membrilor Asociațiunii din acelu despărțemintu, cari au solvit tacsă pe mai mulți ani în sumă de 221 fl., transpuși aici cu raportulu direcțiunii din 12 Decembre 1893.

— Spre scire, avendu a se publica lista în organulu Asociațiunii.

Nr. 139/266. Dlă Basiliu Rațiu, vicariu în Făgăraș și directorul despărțământului Asociațiunei de acolo, la provocarea acestui comitetă Nr. 183/1894, subșterne în 30 Iuliă a. c. protocolulă adunărei generale acelu despărțământă din 15. Octobre 1893, comunică totodată numele delegațiloră despărțământului la adunarea generală din anulă curențu în persónele Dloră: Dr. Stefană Popă și Dr. N. Șerban, așterne în sfirșită lista rectificată a membrilor, pe lângă observarea, că tacesele se voră incassa și transpune mai târđiă.

Din cuprinsulă protocolului se constată următórele:

1. s'a luată la ocunoscintă raportulă subcomitetului despre activitatea sa din 1893, dimpreună cu rațiociniulă acelu ană;
2. s'au încassat tacese dela membrii, la acea adunare, în sumă de 392 fl.

— Protocolulă adunărei generale acelu despărțământă din 1893, dimpreună cu lista rectificată a membriloră, servesce spre scire; eară tacesele se așteptă mai târđiă.

Nr. 140/278. Dlă Iosifă Gomboș, proprietariă și candidată de preotă în Vidra de susă, la însărcinarea verbală a vicepreședintelă Asociațiunei Dr. Ilarion Pușcariă, împărțășese cu datulă 2 Augustă 1894, părerea sa referitóre la condiționale, între cară s'ar puté vinde mai cu folosă, realitățile din lăsămëntulă fericitulă Avramă Iancu; în legătură abđice de ofertulă, ce dēnsulă a făcută comitetului în acestă obiectă spre scopulă întemeiărei unei reuniuni agricole acolo și cere să f-se dee în chirie casele fericitulă A. Iancu, cel puțină pe ună intervală de 6 ană, pelângă chirie anuală de 30 fl. solviți totdeună anticipativă, obligându se a plăti contribuția anuală și speșele comunale, precumă și reparaturile mai mici.

— Părerea dlă Iosifă Gomboș, proprietariă și candidată de preotă în Vidra de susă, cu privire la condiționale pentru vinderea realitățiloră din lăsămëntulă fericitulă A. Iancă, se acceptéză și se comunică dlă Dr. Vasile Preda, avocată în Câmpeni și delegatulă comitetului în cestiune, ca pe basa acelu comunicată se publice și se sēvērșescă la timpă potrivită vinderea realitățiloră Asociațiunei din lăsămëntulă fericitulă Avramă Iancă pe calea licitării publice și despre resultată a ne raporta.

Abđicerea ofertuluiă, făcut de dlă Iosifă Gomboșă cu privire la realitățile de sub întrebare, servesce spre sciință; ér închirierea caseloră fericitulă A. Iancu dlă Iosifă Gomboșă se acceptéză

între condițiile oferite de d-sa, despre ce se încunoscînteză delegatul comitetului Dr. V. Preda, avocat în Câmpeni, cu autorizarea de a încheia contractul de chirie în numele comitetului.

Nr. 141/271. Dl. Parteni. Cosma, ca delegat al comitetului emisă prin hârtia din 5 Iulie a. c. Nr. 200, pentru constituirea despărțământului Asociațiunii din Seliște și jur. cu datul 3 Aug. 1894, reinclude anteactele comunicate în cestiune, dimpreună cu un esemplariu din convocatoriul adunării de constituire și protocolul aceleia, la care este alăturată o declarație dto 10 Iulie 1894, a dlui Dr. N. Maier, protopresbiter în Seliște și director provisoriu al despărțământului acelaia, încredințat cu constituirea și conducerea lui, și arată următoarele :

a) despărțământul Seliștei, în adunarea sa de constituire din 10/22 Iulie 1894, s'a constituit în modul următoriu: director dl. Dr. Livi. Bran. de Lemény, protopretor în Seliște, membri în comitet: Dr. Nicolae Calefariu, medic comunal în Seliște, Dr. George Prunașu, medic cercual în Orlat, Nicolae Hențu, notariu în Seliște, Ioan. Ivan. notariu în Garariului și Romul. Simu, înv.țătoriu dirigent în Orlat; ear pentru casuri de împedecare s'a ales de vice-director dl. Dr. N. Calefariu;

b) s'a. în sinuat și primit 7 membri noi ordinari și 13 ajutatori, dela cari s'a încassat în total 62 fl., rămân.đ. ac.ș. sumă la subcomitet, spre a se administra conform regulamentului;

c) s'a. ales doi delegati ai despărțământului, în persoanele dlor. Dr. L. Bran. de Lemény și N. Hențu, pentru adunarea generală a Asociațiunii din anul curent.

— Resultatul constituirei despărțământului Seliștei prin delegatul comitetului dl. Parteni. Cosma, s. v.ș. în 22 Iulie 1894 st. n., se ia la cunosc.ță cu aprobare; ear protocolul adunării de constituire, după ce acest act s'a făcut în mod tend.ș. obiect de discuție în publicitate, se publică per estensum în organul Asociațiunii, pentru ca publicul, ce eventual s'ar interesa, s.ș. facă însuși judecata sa din starea factică a lucrurilor. Inc.ț. privesce învinuirile cuprinse în declarațiunea dlui Dr. Nicolau Maieru, că dsale mai v.ș. pentru aceea nu i-a succ.ș. constituirea despărțământului în curs de apr.ș. patru ani, pentru că cei mai mulți din acel cerc au trebuit s.ș. impună reserve seriose față cu modul de conducere alu Asociațiunii observat în timpul din urmă, față cu spiritul, ce nu corespunde intențiilor acelora, cari au întemeiat'o, pentru că de și s.ș. în

trecută au contribuită miî de florenî la fondurile Asociațiunii, nu se ține contă nici de o justă cerere a loră; că comitetele Asociațiunei nu se constituiescă în conformitate cu devisa ei, ci după interese particulare, și că și scôla de fete este întemeiată și condusă după nisce considerațiuni, pe care poporulă din aceluă cercă nu le aprôbă, — comitetulă le declară de neîntemeiate, de frase deșerte, cu care crede, că-și va puté scusa dsa neactivitatea de aprôpe patru ani, și acésta cu atâtă mai vêrtosă, că în calitatea sa de directoră provisoră, încredințată din partea acestuî comitetă cu constituirea și conducerea despărțemêntuluî, nici odată n'a rapôrtată despre impedimente de asemenea natură. Conducerea Asociațiunei și în timpulă din urmă este totă cea observată dela înființarea ei, spiritulă totă același, comitetulă este eflucsulă aceloră membri ai Asociațiunei cari se interesază și cercetéză adunările ei generale, compusă din aceia, cari sunt cu tragere de inimă cătră Asociațiune, ear scôla de fete și conducerea ei corespunde pe deplin intențiuniloră aceloră, cari au întemeiat o și o susțină, spre mulțemirea generală. Ce felă de considerațiuni ar fi acelea, care se afirmă, că poporulă din Sêliște nu le-ar aproba? — comitetulă nu le cunósce, din contră scie, că scôla Asociațiunei a adăpostită și eleve din Sêliște spre deplina mulțemire a părințiloră. Nu are cunoscință acestă comitetă „nici de miî de florenî“ vêrsate de Sêlištenî în fondurile Asociațiunei, cu atâtă mai puțină de vre-o justă cerere a loră, de care nu s'ar fi ținută contă.

Nr. 142. Pentru verificarea procesuluî verbală

— Se designéză membrii: Ioană Papiu, I. Crețu și I. Popă de Galați.

Ședința se închee.

D. u. s.

Dr. Ilarionă Pușcariă m. p.,
vice-peședinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secret. II.

S'a verificată. Sibiiă 15 Augustă 1894.

Ioană Papiu m. p.

I. Popă m. p.

Ioană Crețu m. p.

Procesul verbal

luată în adunarea cercuală de constituire a despărțământului Seliște ală „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Seliște la 22 Iuliu n. 1894, conformă convocării de dto 12 Iuliu n. a. c. alăturată aici sub /. *)

I.

Dlă Parteniă Cosma ca delegat al comitetului central ocupându presidiul, cu consământul adunării rógă pe dlă învătătoriă dirigentă din Orlat Romul Simu să ocupe locul de secretariă ad hoc.

Dlă Romul Simu, primindă oficiul de secretariă ad hoc, — adunarea se dechiară de constituită.

II.

Se dă cetire mandatului comitetului central de dto 5 Iuliu Nr. 200, alăturat aci sub 2 /. prin care contra propunerii dlui Dr. Nicolaă Maieră, ca directoră provisoră însărcinată de comitetul central cu organizarea acestui despărțământ, de „a se incorpora acestă despărțământă la despărțământul Sibiiului până când va veni chiar inteligința să cêră înființarea lui”, esmite din sinulă seă pe dlă Partenie Cosma, ca să încerce constituirea despărțământului, ear imediată după acestă dlă președinte prin ună discursă compendiosă, în care arată însemnătatea culturală a despărțământului Asociațiunei pentru poporulă acestui cercă, primită cu „să trăescă” din partea pblicului,

— Dechiară adunarea de deschisă.

Se dă cuvântul dlui Dr. Nicolaă Maieră, carele spre a justifica neactivitatea acestui despărțământ dela înființarea lui până astăzi, dă cetire dechiarățiunii alăturate aci sub 3 /. în care se afirmă, că dânsulă a încercat de trei ori a-lă constitui, dar înzadară, pentru că ună din cei chemați n'au participat, preteceșândă nisce cause formale, dar cei mai mulți au trebuit să-și impună reserve seriose față cu modulă de conducere ală „Asociațiunei”, observată în timpulă din urmă, față cu spiritulă, care după opinia generală „a lumei de aici” nu corespunde intențiiloră acelora, cari au fundat'o, — pentru că de și Selișteniă în trecută au contribuită mi de floreni la fondurile Asociațiunei, nu se ține contă nici de o justă cerere a loră, că comitetele „Asociațiunei” nu se constituiesc

*) Acestă procesă verbală se publică conformă decisiunei On. Comitetul centrală dela 11 Augustă a. c. Nr. 141/271, (veđi pag. 266). Red.

în conformitate cu devisa ei, care este „literatura și cultura“, ci după interese particulare, că și școala de fetițe a Asociațiunii este întemeiată și condusă după nise considerațiuni, pe care poporul din acestă cercă nu le aprobă.

Președintele observă, că primesce să se alătore la procesul verbală acestă dechiarățiune, motivele le consideră însă numai de pretecest pentru scusarea neactivității de patru ani, pentru că nici odată dl. Dr. Maieru n'a raportat la comitetu despre existența bănu-elilor enarate în dechiarățiunea cetită, care decă într'adeveru esistau, nu le putea retăcé. De altmintrea acelea sunt numai nise frase generale, fără a se dovedi în mod pozitiv cele ce se afirmă.

Dl. Dr. Liviu Bran de Lemény, simțindu-se atinsu personalu prin unele afirmațiuni ale dlui Dr. Maieru, cere cuvântul și își exprimă părerea, că s'ar fi putut constitui acestu despărțementu și că ar fi putut arăta rezultate frumoșe, decă dl. Dr. Nicolau Maieru, încredințat cu constituirea lui, s'ar fi interesat de înaintarea scopurilor nobile ale Asociațiunii. Provocă în fine pe toți cei preșenti, „să dăm mână cu mână“ în aceste timpuri grele, când suntem atăcați din tôte părțile, și făcându-ne membrii, să sprijinim cu dragă inimă „Asociațiunea transilvană“.

Cu acestea

— incidentul se dechiară de încheiat.

III.

Se pune la ordinea zilei punctul 2. din program:

„Primirea de membrii noi“.

Președintele face atenți pre cei preșenti, cari încă nu aru fi membrii, că după regulamentu la constituire potu participa și membrii ajutători cu votu decisiv deopotrivă cu cei ordinari, și că la desbateri numai membrii potu participa, deci roga pe toți aceia, cari reflectăză să participe la pertractarea obiectelor, ce urmăză, ca încatū n'ar fi membrii, să se facă, și în acestu scopu

suspendă ședința pe 15 minute.

După redeschidere:

Dl. Nicolau Hențiu transpune la birou 5 fl. tacsă de membru vechiu dela comuna Apoldulu inferioru, precum și 5 fl. dela notariulu din Apoldulu inferioru Ioanū Măcelariu, care se insinuă ca membru nou; după aceea se constată, că s'au înscrisu de membrii noi:

a) ordinari:

Ioanū Ivanu, notariu în Gurariulu solvind fl. 5 și 1 fl. pentru diplomă, fl. 6; Dr. George Prunașiu, medic pretorialu în Orlatu

fl. 5; Ilie Măcelariu, proprietariu în Gurariului fl. 5; Ioan Bunea, notariu în Cacova fl. 5; Ioan Manta, preot gr. ort. în Gurariului fl. 5 și 1 fl. pentru diplomă fl. 6; Ioan Stan Banciu; comerciant în Seliște fl. 5 și 1 fl. pentru diplomă fl. 6; Nicola Romanu, comerciant în Seliște fl. 5 și 1 fl. pentru diplomă fl. 6.;

b) ajutatori:

Antonie German, primariu în Aciliu; Nicola Mosora, primaru în Seliște; Paul Banciu, primaru în Tilișca; Demetriu Suci, primaru în Vale; Michail Stoica, directoru scolaru în Seliște; Ioan Cosma, notaru în Vale; Avram Acilenescu, notariu în Galeș; Comuna politică Galeș; Demetriu Chirca, invetatoriu în Seliște; Constantin Hertia, contabilu în Seliște; Cornelia M. Stoica din Seliște; Ioan Popa, preot gr. or. în Seliște, dela toti cate 1 fl.

Punendu-se la votu primirea membrilor insinuatii,

— Se primescu:

Ioan Măcelariu, Ioan Ivanu, Dr. George Prunașiu, Ilie Măcelariu, Ioan Bunea, Ioan Manta, Ioan Stan Banciu, Nicola Romanu de membrii ordinari; ear Antoniu Gherman, Nicola Mosora, Panteleimon Banciu, Demetriu Suci, Michail Stoica, Iov Cosma, Avram Acilenescu, Comuna politică Galeș, Demetriu Chirca, Constantin Hertia, Cornelia M. Stoica și Ioan Popa de membrii ajutatori.

IV.

Se pune la ordinea zilei punctulu 3 din program:

„Constituirea despărțemintului, adecă alegerea comitetului, carele constă din unu directoru și 6 membrii (Regulamentu §. 13 alinia 1)⁴.

Dlu Ioan Bratu, invetatoriu în Tilișca se insinua la cuvintu.

Președintele i observă, că nu-i pôte da cuvintulu, fiind-că nu este membru; decă voesce insă se participe la desbatere, se se facă celu puțin membru ajutatoru cu tacsă de 1 fl.

Dlu Bratu după acesta se insinua de membru ajutatoru cu tacsă de 1 fl.

Punendu-se la votu primirea,

— Dlu Ioan Bratu se dechiară de membru ajutatoru.

Luandū acum cuvintulu dlu Ioan Bratu, vorbesce și elu în sensulu dechiaratiunii dlu Dr. Maieru și în specialu nu este mulțamitu cu scola de fete a Asociațiunii, de carea nu se pôte folosi poporul, fiind spele împreunate cu susținerea în internatulu ei prea mari, apoi insinua, că în numele se și a mai multor soți

aî seî din cei prezenţi, voiesce se dee şi elū o declaraţiune în scrisū la procesulū verbalū.

Preşedintele î reflectă, că decă soţii d-sale sunt membrii aî Asociaţiunei, póte se dee dechiarăţiunea, carea se va alătura la procesulū verbalū, decă însă soţii lui nu sunt membrii, nu o admite, pentru-că acesta nu este nici adunare de poporū, nici conferenţă, ci este adunarea unū despărţemētū alū Asociaţiunei, la care nu se potū pertracta alte obiecte, de câtū cele cuprinse în program, şi nu potū participa la desbaterea lorū nici cū cuvētulū nici în scrisū decâtū numai membrii „Asociaţiunei“. Decî dnulū Bratu póte presenta dechiarăţiunea în numele seū, seū póte spune cu gura ce conţine acea dechiarăţiune.

Dlū Bratu dice, că soţii d-sale nu sunt membrii aî Asociaţiunei şi că numai în numele seū nu voesce se cetescă dechiarăţiunea, ci se alătură la ceea a dlui Dr. Maierū.

Cu acestea se închee incidentulū, şi ne mai insinuându-se nimenea la cuvētū, ar urma votarea; preşedintele nu póte lăsa însă fără nici o reflecşiune cele afirmate de dlū Bratu despre scóla de fete a „Asociaţiunei“, ci observă: că scóla aceea deja acuma, în scurtulū timp dela înfiinţarea sa, se póte susţine cu totū dreptulū că-şi împlinesce cu multū succesū misiunea. Nu este ea înfiinţată pentru tóte copilele din poporū, pentru cari sunt scóle în tóte comunele, ci este înfiinţată pentru crescerea şi instruirea în spiritulū naţionalū a acelorū copile, care până aici erau necesitate se-şi cerce cultura în institute străine

Fórtē multe din aceste eleve sunt deja răspândite prin tóte unghiurile locuite de români, şi ca totū atâţi apostoli contribuescū în mod însemnatū la deşteptarea şi conservarea simţului naţionalū şi la răspândirea culturei naţionale în poporū.

Decî în modū mijlocitū totū pentru cultura poporului românū operază acea scólă, ear întreţinerea în internatulū ei este mai efină decâtū la ori-care scólă de acea categorie.

După acestea purcedēndu-se la votare, cu unanimitate

— se proclamă:

a) de directorū alū despărţemētului dlū Dr. Liviū Branū de Lemeny, ear

b) de membrii aî subcomitetului:

1. Dr. Nicolaū Calefariū, medic în Selişte,
2. Dr. George Prunaşiū, medic în Orlatū,
3. Nicolaū Henţiū, notariū comunalū în Selişte,

4. Demetriu Banciu, farmacistu in Seliște,
5. Ioan Ivanu, notariu comunalu in Gurariulu, și
6. Romulu Sinu, invetatoriu dirigentu la scola graniteresca din Orlatu.

Dr. Liviu Branu de Lemeny multemindu in numele seu și ale membrilor subcomitetului pentru incredere, promite, ca se va nisui a inainta dupa putinta interesele Asociatiunii in noulu despertementu, totodata propune insu, ca pentru cas de impiedecare a directorului se se alega dintre membrii subcomitetului unu vice-directoru.

Punendu-se la votu propunerea,
— se primesce, și se alege de vice-directoru Dr. N. Calefariu.

V.

Urméza la ordinea dila punctulu 4 din programu:

„Alte obiecte din cele normate in § 12 alu Regulamentulu“.
In lipsa de alte propuneri se constata, ca sub durata acestei adunari au intratu tacse

- a) dela 8 membri noi ordinari a fl. 5 = fl. 40.
- b) pentru 4 diplome a fl. 1 = fl. 4;
- c) dela unu membru vechiu ordinariu fl. 5;
- d) dela 13 membri ajutatoari a fl. 1 = fl. 13. — Totalu fl. 62, care suma se predă la manile dlui Dr. N. Calefariu, ca dupa constituirea subcomitetului, se o predee cassariulu aceluia, avendu subcomitetulu a o administra conformu regulamentulu.

VI.

Se pune la ordinea dila punctulu 5 din programu:

„Alegerea a doi delegati pentru adunarea generala a Asociatiunii convocata pe 26 și 27 Augustu in Sebesulu sasescu, și
— se alegu dnii Dr. Liviu Branu de Lemeny și N. Hențiu.

Exhaustiatu fiindu programulu, președintele multamindu membrilor pentru zelulu doveditu prin participare la acesta adunare, intr'unu apelu caldurosu indemna pe membri la unire, zelu și abnegatiune pentru interesele vitale ale Asociatiunii transilvane, dovedindu-le, ca in modul acesta servescu cele mai marete idealuri ale scumpulu nostru poporu;

ear dlui Dr. Liviu Branu de Lemeny in numele adunarii multemindu dlui președinte pentru tactulu și moderațiunea, cu care a efectuitu constituirea acestui despertementu,

— adunarea se dechiară de incheiata.

Datu ca mai susu.

Parteniū Cosma m. p.,
președinte.

Romulu Simu m. p.,
notar ad hoc.

Rectificare. In Nr. 7, p. 210 la notița: Ministrulu r. de culte a se ceti in locu de „națională“ „rațională“.